БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

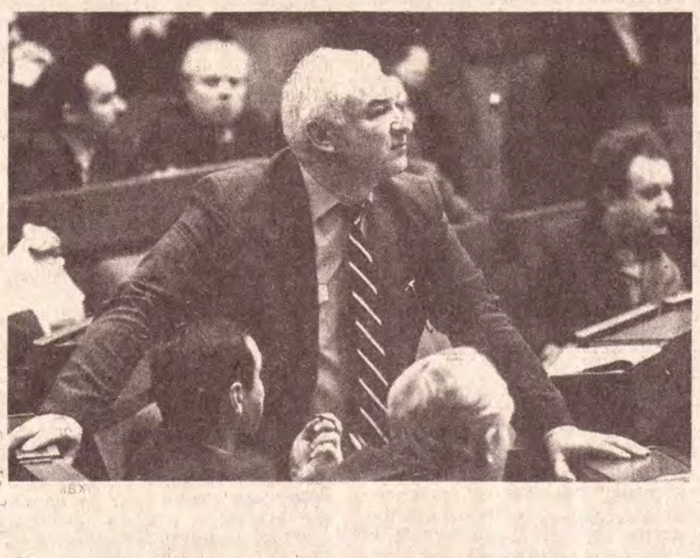
ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

29 студзеня 1994 г.
Субота
№ 11 (13727)
Кошт у розніцу 20 рублёў
Выдаецца з 1921 года

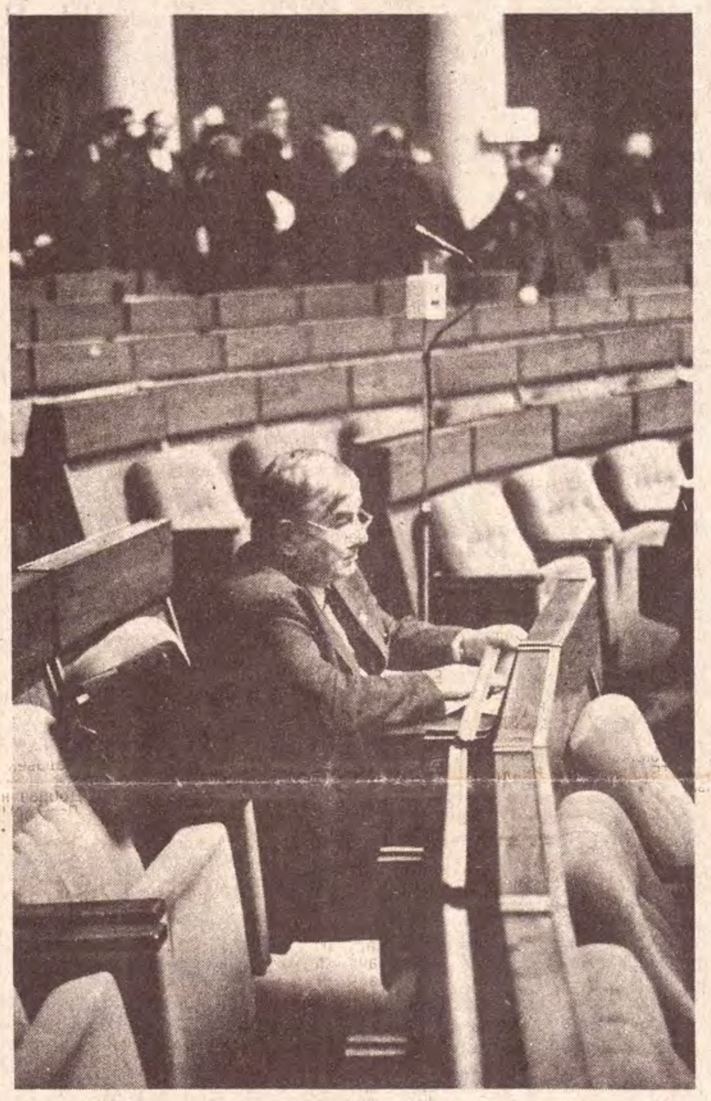
У НУМАРЫ:

Малюе Віктар ДУБОВІК

Фота Г. СЯРГЕЕВА, С. БРУШКО, БЕЛІНФАРМ.

Кур'ер "ЧЗ"

Беларуска–расійскія пагадненні будуць падпісаны

Старшыня Савета Міністраў Беларусі Вячаслаў Кебіч даў, бадай, самае кароткае інтэрв'ю ў сваім жыцці.

На пытанне карэспандэнта, ці не адаб'ецца адкліканне Станіслава Шушкевіча з пасады спікера беларускага парламента на падпісанні дакументаў аб аб'яднанні грашовых сістэм Беларусі і Расіі, ён адказаў адным словам: "Не".

Міністр пацвердзіў нязменнасць курсу

27 студзеня адбылася сустрэча міністра замежных спраў Пятра Краўчанкі з кіраўнікамі дыпламатычных прадстаўніцтваў, акрэдытаваных у Рэспубліцы Беларусь.

Кіраўнік знешнепалітычнага ведамства ў сувязі з адкліканнем старшыні парламента Станіслава Шушкевіча падкрэсліў нязменнасць знешнепалітычнага курсу Беларусі і яе прыхільнасць да міжнародных пагадненняў, падпісаных ад імя Рэспублікі Беларусь, і ў першую чаргу ў галіне ядзернага раззбраення.

Была пацверджана і нязменная прыхільнасць урада рэспублікі да курсу на паглыбленне дэмакратычных пераўтварэнняў, паскарэнне працэсу прыватызацыі рыначных рэформ.

Ігналінская АЭС: зноў непаладкі

27 студзеня ў 2 гадзіны 31 мінуту на Ігналінскай АЭС быў спынены другі блок магутнасцю 1300 мегават.

Як паведаміў літоўскаму інфармацыйнаму агенцтву Эльта генеральны дырэктар станцыі Віктар Шавалдзін, блок быў спынены з-за непаладак у схеме ручнога кіравання касетамі рэактара. Як ужо ўдалося высветліць спецыялістам, парушэнні ў схеме ручнога кіравання — вынік няспраўнасці кнопак апаратарскага пульта. Паводле слоў Віктара Шавалдзіна, аўтаматыка бяспекі кіравання спрацавала па праектнай схеме.

Генеральны дырэктар таксама адзначыў, што персанал электрастанцыі спыніў рэактар у адпаведнасці з патрабаваннямі інструкцыі. Пры спыненні блока адхіленняў ад праектных магутнасцей не выяўлена. Няспраўнасцей абсталявання няма, радыяцыйны фон не змяніўся, персанал дзейнічаў правільна і своечасова, сказаў кіраўнік АЭС.

У адпаведнасці з праектным графікам другі блок плануецца запусціць праз двое сутак. Як паведамлялася раней, 18 студзеня з-за непаладак быў спынены і першы блок станцыі. Паводле слоў Віктара Шавалдзіна, рамонт першага энергаблока ўжо завяршаецца.

БЕЛІНФАРМ.

Перадзабастовачны стан

26 студзеня адбылося сумеснае пасяджэнне кіраўніцтва савета страйкавых камітэтаў і выканаўчага бюро савета страйкавых камітэтаў Рэспублікі Беларусь.

Улічваючы апошнія падзеі, якія адбыліся ў беларускім парламенце, на пасяджэнні прынята рашэнне абвясціць з 27 студзеня перадзабастовачны стан. Паводле звестак БелаПАН, 2 лютага чакаецца прыбыццё ў Мінск усіх прадстаўнікоў страйкавых камітэтаў для вызначэння і каардынацыі дзеянняў бастуючых. У прынятым да грамадзян звароце гаворыцца: "Путч, аб якім мы вас папярэджвалі, адбыўся! Карупцыянераў, хабарнікаў, здраднікаў нацыянальным інтарэсам Беларусі — пад суд. Усе на барацьбу з рэжымам!"

І даляр "бастуе"?

27 студзеня на таргах Беларускай міжбанкаўскай валютнай біржы ўзрос курс амерыканскага долара і нямецкай маркі.

Курс долара склаў 7 300 рублёў (+300 рублёў у параўнанні з папярэднімі таргамі), курс нямецкай маркі — 4 250 рублёў (+400 рублёў). Застаўся былым курс расійскага рубля — 4 беларускія рублі. Курс украінскага карбаванца склаў 27 беларускіх капеек за 1 карбованец.

БелаПАН.

Аванс на заўтра

Своеасаблівы падарунак "падрыхтавалі" жыхарам горада мінскія інстытуты і універсітэты.

Са снежня мінулага года наведвальнікі вячэрніх курсаў, якія існуюць пры ўсіх вышэйшых навучальных установах, вымушаны былі даплаціць за сваё далейшае навучанне. Прычым, цэны падняліся не на 20-30 працэнтаў, як чакалася, а амаль у два разы, у выніку чаго групы скараціліся амаль напалову. І хоць было абяцана, што больш даплатамі назаляць не будуць, у крайнім выпадку курсы скончацца на месяц раней, чым планавалася, ніякай упэўненасці ў гэтым няма.

Паступова трэба прывыкаць да таго, што пагоду ў наш час робіць рынак. Вось і даводзіцца, каб выплачваць стыпендыі студэнтам, а выкладчыкам — зарплату, браць грошы з тых, хто яшчэ толькі збіраецца атрымаць вышэйшую адукацыю.

Р.МІЦЮШНІКАЎ.

Універсітэт ва... універсітэце

У Беларускім дзяржаўным эканамічным універсітэце адбыўся першы выпуск слухачоў "Універсітэта гісторыі і культуры Беларусі".

Мэта "універсітэта ва універсітэце" — не толькі паглыбленне ведаў у галіне беларускай культуры, гісторыі, мовы, але і абуджэнне нацыянальнай свядомасці, магчымасць па-новаму асэнсаваць яшчэ малавядомыя старонкі гісторыі сваёй дзяржавы.

Алена КЛІМЕНКА. ЧЗ-інфарм.

"Sanyo" па–беларуску

У Баранавічах адкрыўся завод па выпуску халадзільных кампрэсараў, які быў пабудаваны пры дапамозе японскай фірмы "Sanyo".

Раней мінскія вытворцы папулярнай маркі бытавога халадзільніка карысталіся агрэгатамі вытворчасці Літвы, Італіі,. Чэхіі, але цэны ўсё раслі, а пастаўкі станавіліся ўсё больш нестабільнымі. Новае прадпрыемства, праектная магутнасць якога да 3000 кампрэсараў у суткі, цалкам задаволіць патрэбы МЗХ і, больш таго, з меншымі валютнымі выдаткамі ды лепшай якасцю.

На ўрачыстым адкрыцці прадпрыемства прысутнічалі прэзідэнт акцыянернага таварыства "Атлант" Л.Калугін, віцэ-прэзідэнт У.Рашатко, прадстаўнікі будаўнічых арганізацый з Масквы і Краснаярска.

Пасаваў настрою імпрэзы і канцэрт зорак беларускай эстрады, у якім удзельнічалі І.Лучанок. І.Афанасьева, В.Дайнека, А.Хлястоў, ансамблі "Вяселле" і "Шчаслівы выпадак".

Вітаўт Мартыненка. ЧЗ-інфарм.

Вайна палацам?

У ноч на 6 студзеня ля вёскі Расава, што ў Светлагорскім раёне, быў узарваны недабудаваны дом грамадзяніна Фралянкова.

Мяркуецца, што прычынай выбуху стала... мінамётная міна. Цікава, што дом гэты знішчаецца ўжо ў другі раз. Пасля першага выпадку на месцы здарэння знайшлі толавую шашку. Гаспадар дома працуе начальнікам участка рамонтна-будаўнічага ўпраўлення "Хімвалакно", а яго жонка — намеснікам начальніка будаўнічага цэха гэтага прадпрыемства. Мабыць, "насалілі" камусьці гаспадары ў свой час, а зараз вось "збіраюць ураджай".

А.СЦЯПАНАЎ.

Курсы валют на 26 студзеня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	5780	6070(5780)	3300(3300)	3470
"Белбізнесбанк"	5750	6100	3250	3450
"Прыор"	5800	6000	3080	3430

(У дужках —курс за безнаяўны разлік)

АКТУАЛЬНЫ КАМЕНТАР

Вярхоўны Савет цягне час

□ Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ,"ЧЗ"

Сапраўдная сенсацыя гэтага тыдня — падзеі ў беларускім парламенце, кульмінацыяй якіх стала адстаўка Станіслава Шушкевіча.

Тыдзень быў надзвычай багаты на кадравыя перамены. Пайшлі ў адстаўку старшыня Камітэта дзяржбяспекі Э.Шыркоўскі і міністр унутраных спраў У.Ягораў. Той жа лёс ледзь не напаткаў Генеральнага пракурора В.Шаладонава. Ставілася на галасаванне, але не набрала большасці галасоў пытанне аб адстаўцы прэм'ера В.Кебіча.

Цэлы тыдзень дэпутаты эфектна займаліся персаналіямі, то зачыняючы дзверы для прэсы, то прыадчыняючы іх. Складвалася ўражанне, што ў Белым доме за зачыненымі дзвярыма разбіраюцца асабістыя справы беларускіх таварышаў, пакрыўдзіўшых літоўскіх таварышаў. За апошніх дэпутаты адпомсцілі як змаглі і адразу ж узяліся за Шушкевіча, якога ўдалося зваліць хутка і лёгка (за адкліканне — 209, супраць — 36). Ні апошнія палітычныя рашэнні Шушкевіча, ні ягонае апошняе выступленне пад заслону ў парламенце не сведчаць пра тое, што ён напрактыкаваўся ў палітычных гульнях і зразумеў: без падтрымкі, без свайго лобі спікер — усяго толькі хлопчык для біцця.

І менавіта ў такой малапрыемнай ролі выставілі дэпутаты свайго старшыню, цяпер ужо былога, выбранне якога калісьці стоячы сустракалі апладысментамі. У чацвер на кароткім дзённым пасяджэнні нават прагучала абразлівая рэпліка ў зале: "Няхай стане на калені"(!)

"Паў адзін з белавежскіх зубраў" — заявіў дэпутат Ганчар, каменціруючы адстаўку Шушкевіча. А афіцыйныя асобы расійскага Міністэрства замежных спраў выказалі меркаванне, што адстаўка беларускага спікера істотна не мяняе сітуацыю, паколькі ўсе галіны беларускай улады падтрымліваюць курс на самае цеснае супрацоўніцтва з Расіяй.

Несумненна, пытанне пра новага спікера будзе вырашана ў кулуарах. Сведчанне гэтага — закрыццё пасяджэння ў чацвер. Трэба думаць, парламенцкая большасць адчула сваю моц і не зробіць промаху.

У пятніцу у Вярхоўным Савеце адбылося тайнае галасаванне, у бюлетэні трапілі тры кандыдатуры: дэпутаты Мечыслаў Грыб, Віктар Ганчар і Міхаіл Марыніч.

Бясконцая тэма карупцыі, якая чамусьці аўтаматычна пераносіцца Вярхоўным Саветам на ўсё грамадства. Плёткі ў кулуарах. Звядзенне асабістых рахункаў. Такім чынам "бавіць" час парламент на фоне 50-працэнтнай інфляцыі ў чаканні... канчатковага рашэння ўсходняга суседа наконт аб'яднання грашовых сістэм. На гэтае аб'яднанне Вярхоўны Савет усклаў усе свае надзеі.

У самой Расіі таксама адбываюцца кадравыя перамены, што, магчыма, пагражае зменай эканамічнага курсу. Жорсткая манетарысцкая палітыка былога міністра фінансаў Расіі, абмежаванне выдачы крэдытаў і незаробленых грошай прадпрыемствам стабілізавала расійскую фінансавую сістэму, спыніла інфляцыю, але сутыкнулася з процілеглай пазіцыяй Цэнтрабанка і пэўнай часткі расійскага ўрада. Нядаўняя адстаўка Фёдарава і Гайдара сведчыць аб тым, што рэфарматары пакідаюць расійскі ўрад (магчыма, часова).

Інфляцыйная кола ўжо раскруцілася ў Расіі. Заўважым, што інфляцыя была спынена напярэдадні выбараў і зноў пачала набіраць абароты адразу пасля іх. Некаторыя эканамісты прагназіруюць: калі у Расіі канчаткова пераможа курс Цэнтрабанка (а ў такіх умовах інфляцыя непазбежная), не вытрымае фінансавая сістэма Расіі.

Дырэктарскае лобі ў беларускім Вярхоўным Савеце прагне расійскіх крэдытаў, хутчэйшага аб'яднання грашовых сістэм, афіцыйна гэта называецца "аб'яднанне на падставе расійскага рубля". І прага гэта аб'ектыўная, бо пры сённяшняй уладзе, калі такога аб'яднання не адбудзецца, адзінае, што нас чакае, — сапраўдны і хуткі эканамічны абвал, які ўжо фактычна пачаўся. Запаволіць гэты абвал, як лічаць многія дэпутаты, можа зрабіць расійскі рубель, а пакуль адзінае, што ім застаецца, — цягнуць час і рабіць кадравыя перастаноўкі.

В.КЕБІЧ: "Шкадую аб тым, што здарылася"

Прэс-служба Савета Міністраў распаўсюдзіла адказ кіраўніка беларускага ўрада Вячаслава Кебіча на пытанне, як ён ацэньвае адкліканне Станіслава Шушкевіча з пасады спікера парламента.

— Шкадую аб тым, што адбылося. Вядома, у нас са Станіславам Станіслававічам часам былі пэўныя разыходжанні ў поглядах на шляхі рэфарміравання грамадства, будаўніцтва суверэннай дзяржавы Беларусь. Аднак, у галоўным мы з Шушкевічам, як правіла, знаходзілі агульную мову. Мы былі адзіныя ў стратэгічных падыходах да пераўтварэння беларускага грамадства, бачылі сваю асноўную задачу ў тым, каб забяспечыць пераход эканомікі рэспублікі да рынку без крайнасцей і сацыяльных узрушэнняў, не дапусціць рэзкага зніжэння жыццёвага ўзроўню насельніцтва, паступова ствараць неабходныя ўмовы і перадумовы для нацыянальнага адраджэння, захаваць на нашай зямлі стабільнасць, згоду і грамадзянскі мір. Рабілі ўсё для таго, каб Беларусь была дастойна прадстаўлена ў сусветным супольніцтве, стала еўрапейскай цывілізаванай дзяржавай.

У сённяшняй, прама скажу, няпростай сітуацыі нам трэба дзейнічаць узважана і абачліва, прымаючы адказныя палітычныя рашэнні і крокі, памятаць, што мы жывём не ў ізаляваным свеце, што нашы суседзі па СНД, дзяржавы далёкага замежжа ўважліва назіраюць за развіццём падзей у Беларусі, разлічваюць на пераемнасць праводзімага парламентам і ўрадам рэспублікі курсу.

З адказнасцю заяўляю: курс на рэформы — незваротны. Мы паслядоўна і няўхільна будзем ісці па шляху намечаных пераўтварэнняў, умацоўваючы саюз з Расіяй, развіваючы дружбу з іншымі дзяржавамі.

Я ўпэўнены, што вопыт і міжнародны аўтарытэт С.Шушкевіча яшчэ доўга паслужыць інтарэсам Беларусі.

БЕЛІНФАРМ.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

"Еўраньюс"

Беспрацоўе ім не пагражае

Нямецкія спірта–гарэлачныя заводы, якія яшчэ нядаўна скардзіліся на рэзкі спад вытворчасці з–за адсутнасці рынкаў збыту, зноў запрацавалі на поўную магутнасць.

Справа зусім не ў тым, што ў Заходняй Еўропе пачалі піць запоем. Прычыны іншыя — з'явіліся новыя спажыўцы, як вы здагадаліся, краіны СНД і Прыбалтыкі. Старшыня аб'яднання нямецкіх спірта-гарэлачных кампаній не без задавальнення заявіў, што з-за павышанага попыту на спіртное ў краінах Усходняй Еўропы, заходнееўрапейскі рынак практычна застаўся без гарэлкі, якая стала дэфіцытам. З'ява для Еўропы неверагодная, але для вытворцаў "зялёнага змея" — вельмі выгадная. Паводле ацэнак спецыялістаў, для поўнага задавальнення попыту на гэты прадукт краін СНД спатрэбіцца сама меней 7 мільярдаў бутэлек у год. Такім чынам, пакуль у нас п'юць, у Германіі аддаюць перавагу вытворчасці спіртнога. Прыбыткова, ды і для здароўя больш бяспечна.

Добраахвотная ахвяра СНІДу

Прафесар Тэнесійскага універсітэта (ЗША) Грэм вырашыў выкарыстаць у якасці паддоследнага для вывучэння новай вакцыны супраць СНІДу... самога сябе.

Паводле слоў доктара, гэтае рашэнне ён быў вымушаны прыняць з-за таго, што іншых добраахвотнікаў не знайшлося — усе баяцца магчымасці заразіцца "чумой XX стагоддзя" праз ін'екцыі. Грэм рыхтуе да доследу таксама сваю жонку.

"Суперчэннэл"

Аборты: "за" і "супраць"

Працаўнікі абортаў у ЗША часта прыбягаюць да насілля і пагроз. Так, у мінулым годзе было спалена восем і ўзарвана адна клініка, дзе праводзіліся аборты.

Урон ад гэтага склаў 4 мільёны даляраў. Улады вырашылі пакласці гэтаму канец, і ў панядзелак судом было прынята рашэнне, дзе гаворыцца, што "аўтары" падобных актаў могуць быць пазбаўлены волі на тэрмін да 20 год.

У Нэсі з'явіліся канкурэнты?

У незабыўнай шатландскай пачвары з возера Лох–Нес хутка могуць з'явіцца канкурэнты па папулярнасці.

Вучоныя з палеанталагічнага музея ў Глазга спрабуюць дабрацца да знойдзенага гнязда дыназаўра, у якім, паводле іх меркаванняў, знаходзяцца два некранутыя яйкі. Узрост іх дасягае 120 мільёнаў гадоў. Паводле слоў даследчыкаў, кожнае яйка можа ўтрымліваць непашкоджаны зародак. Праўда, на шчасце для Шатландыі, навукоўцы пакуль яшчэ не разгадалі з'яў, якія адбываюцца ўнутры зародкаў, таму вельмі мала шанцаў, што старажытныя істоты з'явяцца на свет і атрымаюць магчымасць тэрарызаваць насельніцтва. Самі даследчыкі сцвярджаюць, што істоты былі вегетарыянцамі.

"Уорлднэт"

Вось бы нам такія!

Адна з амерыканскіх кампаній пачала продаж электроннага прыстасавання, прызначанага для змяншэння часу размоў падлеткаў па тэлефоне.

Для многіх бацькоў тэлефонныя размовы іх дзяцей сталі сапраўдным бедствам, паколькі часам цягнуцца вельмі доўга і "вылятаюць у капеечку". Прыстасаванне вельмі простае і працуе на звычайных батарэйках. Пасля таго як прыбор запраграміраваны, яго нельга адключыць без спецыяльнага кода. У час размовы, за хвіліну да вызначанага бацькамі тэрміну, гучыць папераджальны званок, потым тэлефон аўтаматычна адключаецца.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ

Алесь АДАМОВІЧ

26 студзеня 1994 года не стала Аляксандра Міхайлавіча Адамовіча — выдатнага празаіка, глыбокага, таленавітага даследчыка літаратуры, крытыка, публіцыста... Будуць напісаны шматлікія манаграфіі, якія грунтоўна прааналізуюць, падсумуюць творчыя набыткі пісьменніка. Глыбокі смутак з выпадку незваротнай страты ў гэтыя студзеньскія дні выразна высвечвае тое, што значыла ягоная прысутнасць у нашым культурным і грамадскім жыцці.

Асэнсаванне, усведамленне сябе аналітыкамі мастацкага слова ў студэнтаў-філолагаў моцна было павязана знаёмствам з кнігамі "Шлях да майстэрства: станаўленне мастацкага стылю К.Чорнага", "Культура творчасці" і асабліва папулярнай у студэнтаў кнігай "Здалёк і зблізку". Алесь Адамовіч — даследчык, які шчодра дарыў і як бы вучыў гэтаму свайму пачуццю любові да літаратуры, шчыраму і страснаму аналізу мастацкага тэксту, пры якім не губляецца вобразная поліфанія паэзіі слова, а, наадварот, твор бачыцца і праслухоўваецца ва ўсёй гармоніі фарбаў.

Прысутнасць Алеся Адамовіча — заўсёдная наяўнасць грамадзянскай пазіцыі, абароненасць праўды, ісціны: жыццёвай і мастацкай. І заўсёдная ягоная радасць, калі побач з ім людзі станавіліся аднадумцамі, пазбаўляліся нядобрага пачуцця прагматычнай засцярожлівай "аглядкі назад", станавіліся здольнымі напачатку хаця б у ягонай прысутнасці сказаць шчырае слова падтрымкі ў абарону безабароннай адкрытай праўды. Ступень мастакоўскага пранікнення Алеся Адамовіча ў характар на вайне, у разуменне душы чалавека эстэтычна паглыбілася з выхадам кніг "Я з вогненнай вёскі...", "Блакадная кніга", "Карнікі", "Апошняя пастараль".

Алесь Адамовіч — мастак не баяўся сам і вучыў іншых "дадумваць да канца", не заставацца ў баку ад спасціжэння пісьменнікам самых патаемных глыбінь чалавечай псіхікі. Звышзадачу літаратуры бачыў у дагаворванні праўды да канца. Новае мысленне, на яго думку, у тым, што "літаратура — не доктар, літаратура — боль. Калі боль гэты не самы востры, а тым самым не заклікае да тэрміновай рэакцыі — значыць, яна не адпавядае часу". "Бомба не павінна ўзарвацца над галовамі людзей. Але менавіта таму, у імя гэтага павінна ўзарвацца ў галовах, у свядомасці пісьменнікаў, мастакоў".

Разам з Алесем Адамовічам — рэжысёрам мы ішлі і глядзелі жахлівую "эстэтыку" вайны і чалавека ў ваенных абставінах у фільме "Ідзі і глядзі". І... выходзілі з хрысціянскім пачуццём "не забі!", "не рабі другому чалавеку таго, чаго не хацеў бы сабе!" І як бы нямелі ад духоўнай моцы Адамовіча, які, знясільваючы сябе, вучыў працаваць нашы душы. Разумна, шчыра, з вялікай адказнасцю ладзіў з намі, чытачамі і гледачамі, мост ад нянавісці да любові.

Светла думаецца, як пашчасціла тым, хто працаваў побач з ім, хто мог бачыць, чуць, размаўляць у паўсядзённым жыцці. У прасторы ягонай прысутнасці глыбока думалася, неяк пашырана і паглыблена, як бы павышаліся далягляды творчых жаданняў і магчымасцяў, бачылася іх рэальнае ўвасабленне.

Пісьменнік і чалавек Алесь Адамовіч выпакутаваў і нам яшчэ раз напомніў думку: значэнне маральных фактараў узрасло ў цяперашнім свеце, па-ранейшаму сутнаснымі, вызначальнымі для чалавецтва паняццямі застаюцца любоў, дабрата, чалавекалюбства, супакутаванне.

Перастала біцца сэрца чалавека, які шчыра верыў ва ўсемагутнасць мастацтва змяніць і ўратаваць свет людзей, што, перажыўшы трагедыі Курапатаў, Вялікай Айчыннай, чарнобыльскую навалу, чалавек усё-такі выйдзе да святла праўды і справядлівасці. У гэтыя дні, поўныя горычы і смутку ад непапраўнай смерці выдатнага творцы і чалавека Алеся Адамовіча падумалася: якія мы шчаслівыя, што ён быў, што сталі багатымі на яго чалавечы і творчы дар.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Дэтэктыўная гісторыя

...Падзеі развіваліся, як у сапраўдным дэтэктыве. Сляды аўтапоезда вялі ад граніцы ў мінскім накірунку. Некалькі аўтафургонаў затрымалі каля Маладзечна. Груз з Германіі "арыштавалі" да высвятлення ўсіх акалічнасцей...

Не, у фургонах не было кантрабанды. Але той груз, які ішоў на адрас вытворча-камерцыйнай фірмы "Аўра", быў, што называецца, незаконны. Без адпаведнага дазволу (ліцэнзіі) Дзяржкамітэта па экалогіі фірма закупіла ў Германіі палімерныя адходы — пенаполістырол, плёнкі і інш. агульнай вагой каля 30 тон.

Зараз кантралюючыя органы разбіраюцца, чаму такое здарылася. Пакуль вядома толькі, што ВКФ "Аўра" раней быццам бы атрымала дазвол на ўвоз у рэспубліку доследнай партыі... Камерсанты палічылі, што гэтага дастаткова, і вырашылі закупіць яшчэ некалькі дзесяткаў тон.

Можна зразумець і ўхваліць камерцыйныя структуры наладзіць вытворчасць неабходных насельніцтву спажывецкіх тавараў — рынак у нас не вельмі багаты. Але калі размова ідзе пра перапрацоўку адходаў вытворчасці, прычым, не такіх ужо бясшкодных... Як вядома, згодна з пастановай урада рэспублікі аб парадку ліцэнзавання экспарту і імпарту тавараў, увоз адходаў вытворчасці ажыццяўляецца толькі з дазволу Дзяржкамэкалогіі. А для гэтага патрэбны гарантыі з боку вытворцаў, што другасная сыравіна экалагічна бясшкодная, тэхналогія яе перапрацоўкі вытрымлівае адпаведныя патрабаванні і, што ёсць прадпрыемствы, якія возьмуцца за такую справу. Інакш ёсць пагроза, што праз некаторы час частка сыравіны можа трапіць на звалку, і невядома, наколькі гэта будзе небяспечна для навакольнага асяроддзя... Недарэмна ж кажуць, што на Захадзе танней абыходзіцца "сплавіць" лішнія адходы прамысловасці, чым перапрацоўваць, а тым больш утылізаваць у сябе.

— Мы не паспелі яшчэ ўсвядоміць усю вастрыню гэтай праблемы, — гаворыць мінскі прыродаахоўны пракурор Васіль Дземідовіч. — На жаль, незаконны ўвоз экалагічна небяспечных адходаў вытворчасці з-за мяжы працягваецца. Пад розным выглядам камерцыйныя структуры імкнуцца пераправіць праз граніцу груз, "зрабіць грошы" на імпартнай другаснай сыравіне. Патрэбна жорсткае ліцэнзаванне ўвозу такіх матэрыялаў, пільны кантроль на мытнях і адказнасць парушальнікаў перад законам. Дарэчы, пракуратура ўжо зрабіла адпаведныя захады: накіравала пісьмо на адрас міністэрства навакольнага асяроддзя Германіі, днямі я меў сустрэчу ў пасольстве... Эканамічнае гандлёвае супрацоўніцтва павінна весціся па вызначаных правілах і законах. Гэта тычыцца партнёраў і з іншых краін.

Нядаўна штрафныя санкцыі былі прыменены ў дачыненні да намесніка дырэктара вытворча-камерцыйнай фірмы "ТІП" В.Гваздовіча. Яму прыйшлося выплаціць суму ў памеры 40 мінімальных зарплат за тое, што наўмысна зрабіў няправільны запіс у дэкларацыі. Пры аглядзе грузу на Мінскай рэгіянальнай мытні высветлілася, што ў фургонах дастаўлены не палімеры, а натуральныя адходы вытворчасці — лісты і плёнкі з пластмасы, фольга і інш., агульнай вагой каля 45 тон. Натуральна, дазволу на ўвоз другаснай сыравіны фірма не атрымала.

Хто будзе наступны?.

Андрэй АЛЬШАНСКІ.

Пыл у вочы

Да чаго толькі могуць даўмецца цяперашнія прайдзісветы, каб падмануць, абвесці вакол пальца, пусціць пыл у вочы даверлівым і недасведчаным людзям. І мэта гэтых падманшчыкаў і шарлатанаў адна — выцыганіць у даверлівых грошы. Спекулююць яны на даверы да ўсяго, што толькі ім у грэшныя галовы не ўзбрыдзе. Тут ідуць у ход карцёжныя і напарстачныя гульні, варажба, замовы, нават псіхатэрапія. А ў апошні час, калі людзей пакінулі спакой і ўладкаванасць, пачалі спекуляваць на рэлігійных пачуццях. Такіх "пасланцоў Бога", а лепш сказаць, святых грэшнікаў я нядаўна ўбачыў каля крамы, блізка да ўваходу на гарадскі кірмаш.

Ішоў дамоў і ўбачыў там ладнаватую купку людзей. Прыпыніўся, падышоў: пад сцяной гастранома стаялі двое маладых, хлопец і дзяўчына, апранутых паверх вопраткі ў белыя халаты. Спярша падумаў, што гэта работнікі гандлю выйшлі з магазіна на вуліцу гандляваць агароднінай. Пільней прыгледзеўся і заўважыў нешта незвычайнае: на грудзях у барадатага хлопца вісіць драўляная скрынка з надпісам: "Ахвяруйце на пабудову храма!". А дзяўчына, умольна ўзняўшы ў неба рукі, праклінае цяперашні несалодкі час і моліць у Бога, каб той апусціўся на зямлю і дапамог заможна жыць. Паслухаўшы яе "малебен", я яшчэ больш здзівіўся, бо маладая праклінала сатану, які ўсяліўся ў душы людзей, кляла ўсе рэлігіі, разам узятыя, акрамя праваслаўнай. Асабліва ганьбіла грэка-каталіцкую царкву. І на кожным слове звярталася да Ісуса Хрыста.

— Ісус Хрыстос быў і каталіцкім сынам Божым, — падала раптам голас нейкая цётка, відаць, з каталіцкага прыходу.

— Не, ён быў толькі праваслаўны, — буркнуў у адказ хлопец са скрынкаю на грудзях.

Завязалася спрэчка, з якой я зрабіў вывад, што гэтыя "божыя слугі" ні ў адной рэлігіі нічога не петраць, а толькі знеслаўляюць і апаганьваюць Бога і Ісуса Хрыста, нібы нядаўнія лектары-атэісты. Але затое гэтага не заўважалі і не разумелі людзі, што тоўпіліся каля "прапаведнікаў" і соўвалі ў шчыліну скрынкі дзесяткі, сотні, тысячы.

І тут я не вытрымаў, спытаў у хлопца:

— А дзе храм, на які вы збіраеце грошы, будзе будавацца?

— У сэрцы яго пабудуем, — спачатку разгубіўся, але потым адрэзаў ён.

— У сэрцы сатаны, — удакладніў я.

І пайшоў дамоў. Ішоў і па дарозе з сумам думаў: "От жа людзі! Як лёгка іх падмануць! Таму і пускаюць ім пыл у вочы то партыйныя, то рэлігійныя "прапаведнікі".

М. КАСТУСЕЎ.

Белыя пачынаюць і...?

Грамадскасці Барысава і рэспублікі трэба падрыхтавацца да захапляючай партыі ў палітычныя шахматы. Прычым, партыя гэта павінна праходзіць у зацяжной пазіцыйнай барацьбе, і лёгкі мат тут наўрад ці ўдасца якому-небудзь боку.

30 снежня, напярэдадні самага Новага года, ініцыятыўная група па правядзенню гарадскога рэферэндуму аб давер'і Барысаўскаму гарсавету перадала ў гарвыканкам 6605 подпісаў барысаўчан, якія патрабавалі правядзення рэферэндуму. Подпісы сабралі дваццаць шэсць яе членаў ў двухмесячны тэрмін (столькі часу і адводзіць Закон аб рэферэндуме на такія акцыі). Трэба сказаць, што лічба 6605 значна вышэйшая за патрабуемыя пяць працэнтаў выбаршчыкаў, якія для Барысава складаюць пяць з палавінай тысяч чалавек.

У ініцыятыўную групу ўвайшлі прадстаўнікі практычна ўсіх грамадска-палітычных арганізацый горада, выключаючы камуністаў, Аб'яднанай дэмакратычнай партыі Беларусі, Руху за дэмакратычныя рэформы, Беларускага народнага фронту і іншых. Палітычная барацьба ў гарадскім Савеце, якая прыцягнула ўвагу многіх у рэспубліцы і самога спікера С.С.Шушкевіча, стала цеснай для апазіцыі, і яна вырашыла "пайсці ў народ". Задума замяніць праз мясцовы рэферэндум цяперашні састаў гарсавета здаецца надзвычай дзёрзкай для талерантнай Беларусі, якая не прывыкла да такога. Але калі нават гэта задума пацерпіць няўдачу, усё роўна прапагандысцкая кампанія за правядзенне рэферэндуму, разгорнутая апазіцыйнымі сіламі, гарсавету, прынясе свае вынікі. Яна дасць магчымасць актывістам дэмакратычных і нацыянальных арганізацый прыйсці больш вядомымі да чарговых ці нечарговых выбараў, магчыма, нават у цярновым вянку "пакутнікаў, якія пацярпелі за народ".

Цяпер гарвыканкаму адпушчаны час да 30 студзеня 1994 года на праверку правільнасці сабраных подпісаў. У канцы студзеня гарвыканкам абавязаны зрабіць заключэнне паводле вынікаў сустрэчы і перадаць яго на бліжэйшую сесію гарадскога Савета, якая павінна прыняць рашэнне: быць ці не быць рэферэндуму. Час пакажа, які варыянт дзеянняў выберуць гарадскія ўлады — працягваць далей гуляць у палітычныя шахматы, на хаду авалодваючы ўсімі прамудрасцямі гэтай гульні, ці зрабіць нічыю. Зразумела, у выпадку спробы апошняй, ініцыятыўная група правядзе зацяжное шэсце па ўсіх магчымых і немагчымых інстанцыях, уключаючы абласныя і Вярхоўныя Саветы і суды. Пасля заканчэння гэтага шэсця (а яшчэ лепш пасля наступных выбараў) можна будзе ўпэўнена адказаць на пытанне, вынесенае ў загаловак: белыя пачынаюць і...?

Аляксандр АБРАМОВІЧ,
член ініцыятыўнай групы,
г.Барысаў.

Па вуліцы ягонага імя

Кожны дзень хаджу ў Брагіне па вуліцы імя Рамана Сабаленкі. Хацеў быў наведаць родную вёску пісьменніка Сабалі, зайсці ў хату, дзе нарадзіўся гэты цудоўны чалавек, пагаварыць з яго аднавяскоўцамі, але гэтага зрабіць не ўдалося — пасля чарнобыльскага выбуху сабалёўцаў выселілі, а вёска трапіла ў зону адчужэння. Раман Карпавіч не дажыў да жудаснай вясны 1986 года. Цяпер лёгка здагадацца, як бы ён гараваў, калі б пачуў пра трагічны лёс сваёй Брагіншчыны...

Было гэта ў 1962 годзе. Тады я вучыўся на філфаку Белдзяржуніверсітэта, рыхтаваўся стаць настаўнікам. І амаль усе мы, ад першакурсніка да студэнта апошняга курса, спрабавалі свае сілы ў літаратуры. Нешта пісаў і я. Спачатку вершы, потым апавяданні. І нікому не паказваў. Саромеўся. Урэшце, падахвочаны поспехамі сваіх таварышаў, асмеліўся і я падацца ў рэдакцыю "Літаратуры і мастацтва" з кароткімі апавяданнямі...

У калідор выйшаў сярэдняга росту, сутулаваты чалавек, папыхваючы цыгаркай.

— Ты да каго, хлопец? — мяккім глухаватым голасам спытаў ён.

— Жы вось прынёс... — паказаў яму школьны сшытак са сваімі літаратурнымі практыкаваннямі. — Апавяданні прынёс, каб хто-небудзь паглядзеў і сказаў: пісаць мне далей ці не.

— Гм, прынёс, каб не друкаваць... А раптам нам давядзецца гэта зрабіць, га? — І працягнуў руку да майго згорнутага ў скрутак сшытка. — Дай зірнуць адным вокам.

Перагарнуў адну старонку, другую, потым усміхнуўся:

— Ты гэтых карацелек тут нанізаў, як паляшук уюноў на ражон. І раптам пацікавіўся:

— А сам родам адкуль будзеш?

— З Палесся. З Лельчыцкага раёна, — пераступіў я з нагі на нагу. — Вучуся тут.

— Гм, зямляк! А я з Брагінскага, — сказаў, нібы пахваліўся, ён.

І працягнуў руку:

— Давай знаёміцца! Раман Карпавіч Сабаленка з вёскі Сабалі.

Я збянтэжыўся яшчэ больш, бо з дзяцінства чытаў ягоныя вершы, аповесці, апавяданні, і ўсё напісанае гэтым вядомым беларускім пісьменнікам мне падабалася. Збянтэжыла яшчэ і тое, што ўпершыню ў жыцці размаўляю не з пачынаючым, а ўжо з сапраўдным і вопытным пісьменнікам. Раман Карпавіч, відаць, гэта заўважыў па маім твары і, каб я больш асвоіўся, пазбавіўся сарамлівасці, сказаў:

— Пойдзем у кабінет. Там і пагамонім.

Пасля ён доўга распытваў мяне пра навіны, якія я прывёз з канікулаў з Палесся, цікавіўся вучобай, а напаследак сказаў:

— Зойдзеш, хлопец, праз тыдзень. За гэты час я ўважліва прачытаю твае карацелькі.

Мінуў тыдзень, другі, трэці, а я ўсё не спяшаўся ісці ў рэдакцыю, бо ў мяне было мала веры, што мае кароткія апавяданні зацікавяць шаноўную газету. Нарэшце, выбраў час і вырашыў зайсці, каб забраць сшытак назад.

Адчыніў дзверы кабінета намесніка рэдактара, які займаў тады Раман Карпавіч. Ён падняўся з-за стала, павітаўся, дапытліва паглядзеў мне ў вочы:

— Дзе ж ты падзеўся, хлопец? Казаў жа, каб прыйшоў праз тыдзень.

Я папрасіў прабачэння ў Рамана Карпавіча і вінавата сказаў, каб ён аддаў мне назад мой сшытак.

Раман Карпавіч, пачуўшы такое, насупіўся:

— Малады, а, бач, пераборлівы ўжо. Што, у "Маладосці" хочаш надрукавацца? Ці мо ў "Полымя" рукапіс панясеш? Дык ужо позна.

Я няўцямна пацісну́ў плячыма:

— Пра што вы, Раман Карпавіч?

— Пра тое, што твае карацелькі мы ўжо аддалі ў набор.

А праз тыдзень пасля лекцый я ўжо ішоў па калідоры універсітэцкага інтэрната і трымаў у руках некалькі экземпляраў свежага нумара газеты "Літаратура і мастацтва" са змешчанымі ў ёй сваімі кароткімі апавяданнямі. І ўсе аднакурснікі віншавалі мяне з літаратурным дэбютам.

Потым я не раз сустракаўся з Раманам Карпавічам на сходах у Саюзе пісьменнікаў, у рэдакцыях газет і часопісаў. І заўсёды нам было прыемна пагутарыць, як землякам, пра наша Палессе, пра будучыню літаратуры. А вось цяпер, калі я іду па вуліцы, якая носіць імя, кожны раз перада мною паўстае аблічча гэтага цудоўнага і мудрага чалавека, таленавітага пісьменніка.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.
Брагін–Мінск.

БІЗНЕС-КЛАС

Вядучая рубрыкі Вера ПАЛЯКОВА
Тэл. 68-28-52

ПОСПЕХ ПРЫВАТЫЗАЦЫІ

25 студзеня адбыўся другі аўкцыён па продажу камунальнай уласнасці ў горадзе Гомелі. Як і папярэдні, яго арганізавала Заходняя біржа нерухомасці (Мінск) сумесна з Гомельскай біржай. Да продажу прапаноўваліся магазіны, правы на арэнду магазінаў, цырульняў, вытворчых і складскіх памяшканняў. Таксама разыгрываліся правы на будаўніцтва кафэ, магазінаў, культурнага цэнтра адпачынку, дзевяціпавярховага жылога дома, гасцініцы, гандлёвых павільёнаў. Усяго выстаўлена было 25 лотаў, ацэненых у 67,75 млн.руб.

Аўкцыён прайшоў паспяхова. Прададзена 16 лотаў на агульную суму 202,08 млн.руб. Прамтаварны магазін, ацэнены ў 13 млн. руб., прадалі за 15 млн.руб. Права на арэнду памяшкання пад офіс ці склад, ацэненае ў 200 тысяч руб., пайшло за 4,5 млн.руб., гэта значыць у 22,5 раза даражэй. Актыўна змагаліся пакупнікі, гамяльчане і мінчане, і за права на будаўніцтва культурнага цэнтра адпачынку з офісам і барам па вул. Савецкай. Пры стартавай цане ў 4,8 млн. руб. пакупнік пад нумарам 12 аддаў за гэта права 75 млн.руб.

Як сказаў нам пан Н.Трыфанаў, віцэ-прэзідэнт Заходняй біржы нерухомасці, гэта быў дзевяты прыватызацыйны аўкцыён, які праводзіла ЗБН. Наступны, юбілейны, адбудзецца 18 лютага ў Полацку. Акрамя полацкіх аб'ектаў, на ім будзе выстаўлены і велізарны крыты рынак у Наваполацку. Наступны аўкцыён у Гомелі намечаны на красавік.

Ю.ТРЫФАНАЎ.

СТАТЫСТЫКА

На працягу 1993 года амаль ва ўсіх галінах эканомікі Беларусі адбываўся спад вытворчасці. У параўнанні з 1992 годам ён склаў 13 працэнтаў. Асабліва моцная негатыўная тэндэнцыя назіралася ў нафтаперапрацоўчай прамысловасці: перапрацоўка нафты знізілася больш як на трэць.

У сельскай гаспадарцы намнога зменшылася вытворчасць ільновалакна і прадукцыі жывёлагадоўлі. Але ў той жа час у рэспубліцы вырасла вытворчасць збожжа на 5 працэнтаў, бульбы — на 28, цукровых буракоў — на 38, садавіны — на 67, агародніны — на 7 працэнтаў.

Рэальны даход насельніцтва напрыканцы мінулага года склаў толькі 49 працэнтаў ад паказчыка ў адпаведны час 1992 года.

ЯШЧЭ АДНА АКАДЭМІЯ

Акадэмія парламентарызму і прадпрымальніцтва закрытага тыпу зарэгістравана нядаўна ў Мінску. Заснавальнікамі новай навучальнай установы з'явіліся БДУ, Саюз прадпрымальнікаў рэспублікі і іншыя арганізацыі. Акадэмія будзе рыхтаваць спецыялістаў у сферы бізнесу, управлення дзелавога і палітычнага адміністравання.

А.СЦЯПАНАЎ.

МАНАПОЛІЯ

У самы бліжэйшы час Кабінет Міністраў Латвіі перадасць у Сейм рэспублікі праект закона аб дзяржаўнай манаполіі на вытворчасць і рэалізацыю спіртных напіткаў.

ЗА ЛІТЫ КУПЛЯЮЦЬ БОЛЬШ АХВОТНА

У спісе Цэнтральнай прыватызацыйнай камісіі Літвы 43 валютныя аб'екты. Аднак толькі тры з іх прададзены замежным пакупнікам. Гэта буйныя прадпрыемствы: Клайпедская тытунёвая фабрыка, вільнюскае акцыянернае таварыства "АЎДЗЕЯС" і Каўнаская кандытарская фабрыка. Відаць, з даларамі іншаземцы расстаюцца не вельмі ахвотна і толькі пры наяўнасці нейкіх гарантый, што атрымаюць выгаду. Напрыклад, замежныя пакупнікі прымалі ўдзел у конкурсе па продажы Клайпедскага кардоннага камбіната, які быў аб'яўлены напачатку месяца, бо прадпрыемства знаходзіцца побач з портам і да таго ж валодае часткай тэрыторыі ўзбярэжжа.

■

МЯСЦОВЫ ЧАС

Першы чалавек спазняецца

□ Яўгенія МАЛЬЧЭЎСКАЯ

Дні бягуць, і, нягледзячы на тое, што ў разгар палітычных гульняў ужо не раз кідалася на стол так званая "сялянская карта", у рэальным вясковым жыцці мала што мяняецца. Таму перадумовай усіх магчымых канцэпцый самавыжывання па-ранейшаму застаецца злабадзённае пытанне: хто нас накорміць?

Адказ на яго можа даць пакуль толькі само жыццё — такое, якое ёсць: незайздроснае, часам зусім адчайнае, але схаваўшае недзе ў самай глыбіні сваёй зярняты самавыратавання. Няхай не крыўдуюць сяляне на напісанае, пэўна ж размова не аб усіх, але падгледжанае з натуры хвалюе, шчыміць у душы. Задумаемся разам.

Не ведаю, чаму мой калгас называецца "Палац Працы". Для працы больш падыходзіць майстэрня. Але палац дык палац.

Працавалі ў ім, як і ўсюды, — ад цямна да цямна. Дзяцей расцілі на працадні, па 5—6 чалавек у хаце. А сёння ў маёй вёсцы, адным з найбольшых пакояў гэтага палаца, — амаль пуста.

Вось і старая Аксэндзіха, за сто ёй ужо, праводзіла трэцяга сына на вечны спачын. Перахрысціла ўслед труну ды і пайшла дахаты, бо да могілак за кіламетр — не дайсці.

Спынілася ля высахлага паркана з алешніку, шчыліну загарадзіла непаслухмянымі пальцамі. Самой бы ў магілку за сынам, ды пакінуў Бог з зямелькай ля хаты, не адпускае.

А да нас сусед Лукаш забег. Адзіны з мужыкоў. Самы малады на вёску, толькі гады чатыры як на пенсіі. Усхвалявана не то запытаў, не то сцвердзіў: "Маня (да маці), ты чула, гавораць, яшчэ зямлю будуць даваць!"

— Ды мне ўжо два метры хопіць, — засумавала тая, а потым без усялякага пераходу зашкадавала адчайна. — Каб жа раней, хоць гадкоў дзесяць, ці каб пасля вайны адразу. Усё роўна на сябе ўсё ў калгасе цягалі... Была б зямля раней, і дзеці не параз'язджаліся б. Ды хоць сотак колькі ўзяць трэба.

— Маня, — працягваў зноў сусед, — а ты пра Вольгачку чула? Гавораць, ноччу з хлява гной павывезла на той участак, што Алька Васюціна ў брыгадзіра хацела прасіць. Вот табе і адна, без "хазяіна".

...І орка, пякельна стала на душы. Выйшла за гароды, да кустоў арэшнікавых. Свежыя кучкі гною ўсцілалі зямлю, дзе мінулым годам быў калгасны ячмень.

Жаночая постаць усадзіла ў адну з куч вілы, але, не здолеўшы ўзняць пласт, упала. Вылецеў мацюк, звычны і нязлосны.

Я пазнала Вольгачку. Мусіць, знясілела за ноч, калі на калёсках вывозіла гной, а цяпер спяшыла растрэсці яго на аблюбаваных сотках. Змахваючы пот, яна з трывожнай любоўю глядзела на ўсцеленую зямлю. "Нікуды не падзенуцца, не згоняць", — думала.

Міжволі ўспомніўся мележаўскі Васіль Дзятлік. Якой надзеяй ён жыў! Вольгачка, пэўна, таксама. Сыны ж на выхадныя пад'едуць...

Надзейныя людзі

Першыя людзі ў маёй вёсцы — сябры майго маленства. Ім цяпер з плюсам ці мінусам па 40 гадоў. Аж дзесяць мальцаў — мужчын.

Пацягаўшыся па белым свеце, там-сям пасядзеўшы ў турмах, прыбіліся да састарэлых матак па іх пенсіі. Калгасную зарплату, хоць і немалую, прапіваюць поўнасцю. Поўзаюць па тыднях на чацвярэньках, але ў пашане ўсё роўна.

Каму дроў падвязуць, каму сена, каму агарод узаруць... Выпіўкі хапае. А іх "шчаслівыя" мацяркі на сваім гарбе ўсё цягнуць. Ды і іх валакуць, калі тыя ўжо дайсці няздольныя.

Самы ж найпершы і багаты — Генька Хвядоськаў. Маці то з клубнічыны, то з малака тысяч сорак сабрала. Ды ўсё таму, што не ездзіў Генька ў свет, дома быў, як толькі пяць класаў скончыў. У армію не ўзялі, бо з гарадоў ведаў назву свайго раицэнтра ды Віцебск. Але плакаў учора Генька: "Што мне грошы? Як далей жыць буду! Матцы — 82, ужо карову не даіла, здаваць павяду заўтра".

Генька, таксама халасцяк, пэўна, сваю бяду запіваў усю ноч. А раніцай стаяў ла магазіна і, уторкнуўшы ў сцяну мужчынскі гонар, спраўляў сваю малую патрэбу перад людзьмі. Потым чакаў, што нехта папросіць на трактары што-небудзь зрабіць. Пахмелка ж будзе, капейчына нейкая. Ён жа так многім патрэбны.

Генька гэта добра ўсведамляе, таму не без гонару, з адчуваннем уласнай перавагі і значнасці расказвае, як прыязджалі раніцай аграном і старшыня калгаса ды "нацягвалі штаны на задніцу".

Калі ж хто імкнуўся ўшчуваць асцярожна, маўляў, выганяць з калгаса, заяўляў важна: "Ужо колькі выганялі, а праз нядзелю самі ў ножкі паклоняцца".

І сапраўды кланяюцца. А яны, мальцы майго дзяцінства, гойсаюць героямі, ламаючы асфальт і збіваючы электрычныя слупы па вёсцы. Яны кідаюць калгасныя трактары невядома дзе, прыпаўзаюць дамоў у сярэдзіне рабочага дня з поля і ванітуюць ля струхнелых вуглоў на сваіх агародах, а іх мацяркі чакаюць адведзеных Богам двух метраў зямлі і бяруць дадатковыя соткі. Каб жа сынам, каб жа дзецям засталіся. І не чакаюць яны ўжо ўнукаў. Толькі хутчэй па звычцы, без надзеі ўсялякай, папракаюць: "Каб жа халера на вас! Калі пажэніцеся ўжо ці захлынецеся калі? Дзе ж ты, смертанька наша?"

Міколіха

...Па гародзе яшчэ да абеду поўзала, завываючы, Міколіха. Абдымала ляху, прычытала, а вецер агаляў выпацканыя ў гной панталоны: "Ай ты, мой са-ко-лі-чак, ай жа, ты мой род-нень-кі. А на каго ж ты мяне кінуў? А твае сыно-чач-кі спі-лі-ся, а семя свайго ня-кі-нулі. А няма ў мяне ня-вес-тачак, а няма ў мяне ні ўну-чач-каў...".

Ішлі з могілак Андрэіха з Аўдакіміхай, увалаклі ў хату п'яную суседку, якой падавалася, што яна яшчэ там, дзе лёг заўчасна яе Мікола. Сканаў пасля пахмелля.

...Заўтра выйдзе Міколіха, прадзярэ выцвілыя вочы і, як не раз ужо бывала, запрычытае, папраўляючы лехі: "А хай жа ліха на суседзяў такіх... Выпусцілі парасёнка, здратаваў маю работачку". І па ўчарнелым ад гарэлкі і абветранасці твары зноў пацякуць слёзы".

Ды каб жа ў адной яе толькі. Плача, працуе і п'е ўжо амаль уся ўзрасціўшая мяне вёска.

А вечарам па хатах больш надзейных з мацюкамі і праклёнамі бегаў не звалены напавал брыгадзір: "Цётачка, прыдзі заўтра на ферму кароў падаіць. Сёння хай ужо з імі. Бабы з кладзішча прыйшлі п'яныя, з сабой прынеслі... А тут Шпачок трактарам праводку абарваў. Без свету. Бабы — з перапою, заўтра ўручную не справяцца...".

— А каб вы паздыхалі ўсе, каб вы пазахлыналіся, — адказвалі больш надзейныя.

...Папраклінаюць надзейныя, але пойдуць. Толькі што рабіць, як адыдуць яны?

На полі ўласным, на полі калгасным

У вёсцы з дзесятак рознаўзроставых Іванаў. Называлі ж іх, каб не блытаць аднаго з другім, па-рознаму: Ванюшка, Іванок, Іванечка...

Па іх, Іванах гэтых, характарызуюць і астатніх мужчын-вяскоўцаў. Вось, напрыклад, "Іванок ты", "Іванок дурны" лепяць да таго, хто гультаяваты і чарку любіць, ці языком, як памялом, матлашыць. Бо носьбіт імя названага, дзед Іванок, і быў з усімі памянутымі якасцямі.

— Добра за калгасамі пажыў, — выхваляўся ён неаднаразова. — Другія ў стаханаўцы лезлі, а я — хітрэйшы — абы дзень да вечара, пуп не надарваў... Не тое, што Іванечка кілаваты...

Калі ж абзывалі Іванечкам-папіхашкам, было яшчэ больш абразліва. І выходзіла па-векавому, што "Іванечкі" намнога дурнейшыя, бо за кошт іх толькі і ехалі ў калгасе. Праўда, мала было такіх, бо з лёсу сапраўднага Іванечкі ўрок бралі. А ён, сапраўдны, каторы год ад хвароб пакутуе. Нідзе на цяжкай рабоце не абыходзіліся без яго ў ранейшыя часы. І за плуг яго, і на сціртаванне стагоў, і гной уручную выкідваць. Вось і дайшоў, нават сваю работу не можа рабіць. А дзед Іванок у вочы смяецца: "Ну што? Можа пенсію большую за мяне зарабіў?.."

Пра Ванюшку ў вёсцы сказ асобны. І для мужыкоў найвышэйшая пахвальба, калі скажуць: "Ну ты, як Ванюшка, усё роўна..." А значыць гэта — гаспадар, "хадзяін", адным словам.

Напрыканцы зімы дзед Іванок першы затрубіў пра Ванюшку:

— Быў у сельсавеце па дзелу пенсіі, прыбавяць за гады мае, дык уведаў, што Ванюшка зямлі аж 90 гектараў узяў. Яму лацвей: сын з прапаршчыка звольніўся, за трактар сядзе... Скора ішачыць на яго пачнуць, парабіць ён вас батракамі...

Дзеду напачатку веры на давалі. Вядомая балаболка, але трывога закралася ў сэрцы. Не тое, каб батракамі стаць баяліся, але ж нібыта пан аб'яўляецца. Багацейшым за ўсіх стане...

На гэты раз Іванок не салгаў. Праўда была відавочная. Заплаціў Ванюшка ў красавіку за выкарыстанне тэхнікі ды пачаў з сынам шнураваць на сваім полі. Ячменем больш паловы засеяць вырашыў, астатнюю частку — пад бульбу.

Побач, на калгасным полі, таксама засяваўся ячмень. Ужо і бароны ўзад-уперад пацягнуліся. Ды раптам, як па камандзе рушылі тры трактары на ўскраек поля. Павылазілі з кабін мужыкі, засмалілі цыгаркі...

— Спалю перад жнівом самым, — мацюкнуўся п'янаваты з ночы Арцёмка.

— Ну ты, цішэй, Іванок дурны! — гаркнуў на яго Васіль Цыўцаў. — Табе хто не дае?.. Што ён, паесць зярно гэта? Здаваць таксама гасударству будзіць. І ня тое, што пасля цябе вырасце... Усё зярно непрыкрытае ляжыць.

— А мне, мальцы, што тут дзень, што на сваім полі. Рабіць жа трэба. Калі возьме Ванюшка ў кампанію, далучуся да яго. Узяў бы тожа кусок зямлі. Ён мне б памог, я — яму, — пачаў разважаць Пецька Лізавіч.

— Ха-ха, — рагатнуў Арцёмка, — вы пойдзеце, і калхоз разваліцца. А мне што, у батракі да вас? Але як рассудзіць, дык усё роўна, абы плацілі...

За сваю зямлю, калі бутэлька сяброўвачка, не брацца лепш, — зазначыў Васіль.

— Але хопіць стаяць, рабіць трэба.

Трактары надрыўна-трывожна рванулі з месцаў. За баронамі закурэлі жаўтлявыя воблачкі пылу. Цёплай зямлёй прыкрывалі ячменныя зярняткі на полі калгасным, і побач, амаль паралельна, па ўласнаму полю вёў трактар Ванюшкаў сын.

Фота Г. СЯРГЕЕВА.

■

Дзевятае неба

НАТО абрастае сябрамі

Румынія — першая краіна з былога Усходнееўрапейскага блоку, якая падпісала мірнае пагадненне з НАТО. Наступнымі падпісаць пагадненне аб ваенным супрацоўніцтве з НАТО збіраюцца Літва і Польшча.

"Чысты" аўтобус

Новая мадэль аўтобуса, якая не прыводзіць да такога забруджвання паветра, як сённяшнія, прайшла выпрабаванні ў Токіо (Японія). Гэта мадэль працуе на прыродным газе. Яна выпускае ў атмасферу толькі 1/3 вокісаў азоту ад колькасці выпускаемага сённяшнімі мадэлямі, што працуюць на дызельным паліве.

"Разменны" Элвіс

У гонар караля рок-н-рола Элвіса Прэслі ў свет выйшла памятная манета вартасцю ў пяць даляраў.

Такім чынам кумір 60-х увайшоў у гісторыю не толькі рок-музыкі, але і грошай.

"Трымайся правага боку!"

Кожны год тысячы брытанцаў едуць на канікулы ў Францыю на сваіх машынах. Праблема ў тым, што яны, прывыкшы да левабаковага руху на дарогах, вельмі часта аказваюцца на сустрэчнай паласе. Для таго, каб дапамагчы англійскім турыстам пазбегнуць падобных непрыемнасцей, французы пачалі ставіць на сваіх дарогах знакі, дзе на англійскай мове напісана: "Трымайся правага боку!" У краіне распачаты таксама выпуск на англійскай мове правілаў правабаковага руху.

ЖУРНАЛІСТ ДАСЛЕДУЕ ПРАБЛЕМУ

Ці па зубах нам зубныя хворасці?

□ Вольга ШАЎКО, "ЧЗ"

З усёй айчыннай сістэмы аховы здароўя, бадай, толькі стаматалогія можа зараз пахваліцца багаццем лячэбных сродкаў. Багаты выбар звышсучасных пламбіравальных матэрыялаў, цуд–прэпараты ад зубной хворасці, заморскія каплі і таблеткі — усё гэта... не па кішэні дзяржаўнай медыцыне. Дзелавыя людзі і спрытныя камерсанты рады былі б збыць тавар дантыстам, але апошнія, што "сядзяць на бюджэце", з засмучэннем вымушаны ад яго адмаўляцца. На шыкоўных выставах дэманструюцца навінкі сусветнай стаматалогіі — нашым гаротнікам ад жабрацкай медыцыны застаецца толькі ўспомніць прымаўку: "Бачыць вока, ды зуб не з'есць".

Марыя Іванаўна Тарасік, галоўны ўрач другой дзіцячай стаматалагічнай паліклінікі г.Мінска, гэту сітуацыю не абвергла. Наадварот, расказала, з якой цяжкасцю ёй, галоўнаму спецыялісту гэтага профілю ў горадзе, даводзіцца зводзіць канцы з канцамі, каб забяспечыць нармальнае лячэнне дзецям. Такія сур'ёзныя арганізацыі-гаспадары, як "Медтэхніка" і аптэкаупраўленне, нібы і не заўважаюць, што пакрыху свае абавязкі ў забеспячэнні медустановы неабходным ускладі на галоўнага стаматолага.

Вось ужо доўгі час паліклініка адчувае востры недахоп ваты. Неяк гарадскі аддзел аховы здароўя закупіў яе і размеркаваў паміж дантыстамі. Медыкі другой дзіцячай атрымалі 50 кілаграмаў. Пасля падзелу кожнаму дасталося па 100 грамаў. А гэтага хопіць толькі для таго, каб скруціць турундачку ці працерці зубную поласць. Шыкаваць так, як раней, калі ўвесь зуб абкладваўся ватай, ужо нельга.

Марыя Іванаўна ведае тыя камерцыйныя структуры, дзе вату можна набыць у дастатковай колькасці. Але ж адзін кілаграм яе на канец снежня каштаваў 20 тысяч рублёў. І гэтага хопіць толькі на адзін дзень работы. Як мінімум, паліклініцы трэба 500 кілаграмаў, а значыць і выкласці за іх трэба 10 мільёнаў рублёў. Адзінае, што можна зрабіць у такой сітуацыі, гэта прасіць дадатковага фінансавання ў выканкаме, а там толькі разводзяць рукамі: грошай няма. Не можа сёння дзяржаўная паліклініка набыць вельмі дарагія пламбіравальныя матэрыялы. Тых грошай, што выдзелены з мізэрнага бюджэту на дробныя расходы, яўна не хапае для набыцця бінтоў, медыкаментаў, бораў, наканечнікаў.

Ці вось яшчэ. Сур'ёзныя праблемы існуюць пры лячэнні зубоў пад агульным наркозам. Для дзяцей гэты від дапамогі асабліва важны: некаторыя з іх зусім не выносяць стаматалагічнага ўмяшання. Такі наркоз робяць толькі ў чатырох медыцынскіх пунктах Мінска. І нават гэтыя чатыры адчуваюць вострае напружанне ў забеспячэнні наркозным прэпаратам — каліпсолам. Адна ампула яго каштуе 2,5 даляра, некаторым жа дзецям патрэбна дзве-тры ампулы. Няма фтаратона, з перабоямі паступае закісь азоту. Натуральна, самае простае выйсце — перакласці аплату лячэнння на плечы саміх пацыентаў або іх бацькоў. Марыя Іванаўна Тарасік катэгарычна супраць платнай дзіцячай стаматалогіі, як і супраць таго, каб за выратаванне ад зубнога болю плацілі людзі з нізкімі даходамі: пенсіянеры, інваліды. Аднак зноўнароджаныя багацеі, на думку стаматолага, маглі б і раскашэліцца. І частка з гэтай выручкі не стала б залішняй для падтрымання матэрыяльнага становішча дзяржаўнай стаматалогіі.

Пакуль жа выкручваюцца, хто як можа. І не ўсе ідэі ажыццяўляюцца. Напрыклад, такая. Другая дзіцячая стаматалагічная паліклініка знаходзіцца ў раёне разам з буйнымі прадпрыемствамі: ВА "Інтэграл", завод "Калібр", мясакамбінат. Дзеці іх працаўнікоў лечацца менавіта тут. Вось і адважылася Марыя Іванаўна звярнуцца да кіраўніцтва "Інтэграла" з просьбай аплаціць медыцынскія спецсродкі. Пісьмо пайшло, адказу дагэтуль няма. Пасля таго больш да прамыслоўцаў не звяртаецца, імкнецца неяк вырашаць праблемы сама. Застаецца толькі звярнуцца да багатых спонсараў ці камерсантаў: "Можа б адгукнуліся вы на патрэбы дзіцячай стаматалогіі?"

Прасіць, выбіваць, даставаць — сёння гэта ўжо амаль сінонімы да працы нашых медыкаў. Часцяком у ход ідзе ўласная цярплівасць пад час лячэння. З-за адсутнасці медпрэпаратаў немагчыма было рабіць наркоз. Дзіцяці ж дапамога патрэбна тэрмінова. І тады ўрачы бяруцца адцягваць яго ўвагу, супакойваюць, угаворваюць на працягу цэлай гадзіны. Урэшце малое вылечана. А дзве Ірыны — Ліцко і Чухрай, анестэзіёлаг і стаматолаг, — як выціснуты лімон. Як-ніяк выратавана 16 зубоў! Напружанне яшчэ доўга будзе даваць аб сабе знаць.

У прынцыпе, пацыентам паліклінікі, пра якую ідзе размова, яшчэ грэх скардзіцца на лёс. Тут нікога недалечаным не адправяць, нават чэргаў здолелі пазбавіцца. І ўсё гэта дзякуючы галоўнаму ўрачу, якая неабыякавая да пакут маленькіх пацыентаў у нашы бядотныя дні. Дзякуючы медыцынскаму калектыву, які стабільны і не рассыпаецца па камерцыйных медкабінетах, здзіўляючы простым аргументам: "А тут хто будзе працаваць?".

Так, сапраўды, ці дастойна гэта пакінуць дзяцей без кваліфікаванай стаматалагічнай дапамогі, нягледзячы на тое, што дзяржава не ў стане раскашэліцца на дарагія лекавыя сродкі? Канешне, бацькі больш заможныя здолеюць адвесці сваё дзіця да платнага дантыста. А як быць з тымі, у каго даход невялікі? А такіх — большасць у дзяржаве. Да таго ж, агульны стан зубак нашых дзетак далёкі ад дасканаласці. Вось што на гэты конт гаворыць Марыя Іванаўна Тарасік:

— Нашы дзеці вельмі хворыя, амаль ва ўсіх маецца карыес, у аднаго дзіцяці многа хворых зубоў. Ужо ў тры гады 50 працэнтаў малых мае патрэбу ў стаматалагічнай дапамозе. А ў старэйшых класах — гэта 100 працэнтаў.

Прычын таму шмат. Мала фтору ў мінскай вадзе. Нізкая гігіена і ўзровень культуры насельніцтва. Стаматолагі, што працуюць у школах, могуць засведчыць: толькі адзін вучань з класа чысціць зубы. Праверыць гэта няцяжка. Спецыяльны раствор, якім карыстаюцца дантысты, адразу праявіць, ці прывучана дзіця сачыць за поласцю рота. А такія навыкі трэба выхоўваць ужо з двухгадовага ўзросту. Нашы ж мамы, замучаныя жыццём, не паспяваюць даць свайму маламу пярвічных гігіенічных навыкаў, ды і ў дзіцячых садках гэта справа пушчана на самацёк. Вось і даводзіцца чалавечка, які падрос, весці да стаматалагічнага ненавіснага ўсім нам крэсла. Аб'ём дапамогі, які павінны аказваць стаматолагі, узрастае настолькі, што яны проста не ў стане аказаць яе на высокім узроўні. Да таго ж дададзім, па нормах нашай дзяржавы пяць урачоў павінны абслугоўваць 10 тысяч чалавек. У Фінляндыі гэты паказчык такі: 1 стаматолаг на тысячу насельніцтва.

Зубныя праблемы рэдка хто ўспрымае без страху, спакойна. Мы не любім візіты да стаматолагаў, жахаемся жудасных машынак, што гудзяць, дыскамфортна адчуваем сябе, калі перад носам круцяцца металічныя інструменты. І як часта ўздыхаем, пазайздросціўшы замежнаму сабрату па зубной хворасці: "А вось там у іх без болю, без шуму, без...". Пакуль жа ў нас не стала, на жаль, так, як у іх, паспрабуем задаць галоўнаму стаматолагу горада Марыі Іванаўне Тарасік некалькі пытанняў, адказы на якія, магчыма, аблегчаць пакутлівы шлях да дантыста, а можа і ўвогуле дапамогуць не хварэць на зубы.

— Зараз тэлерэклама актыўна прапагандуе прафілактычныя сродкі па догляду за поласцю рота. Яны не танныя. Як вы адносіцеся да такой рэкламы і да тых людзей, якім тавар не па кішэні, а значыць і здароўе не па зубах?

— Да рэкламы такіх сродкаў я адношуся станоўча. Гэта ж для здароўя. А вось да рэкламы "Снікерса" мае адносіны адмоўныя.

Так, імпартная зубная паста дарагая. Але ж расходы могуць быць апраўданы. Калі вы патраціце на яе некалькі тысяч рублёў, то захаваеце зубы і не будзе патрэбы потым расходваць дзесяткі тысяч на пратэзіраванне.

І ўсё ж, калі сямейны бюджэт гэтага не дазваляе, трэба прытрымлівацца наступнага. Паласкаць поласць рота вадой пасля яды, ужываць цвёрдую ежу: моркву, яблыкі. Яны, дарэчы, зараз не такія дарагія. Не злоўжывайце салодкім. Пажадана прымаць прэпараты фтору, яны таксама ўтрымліваюцца ў гарбаце, асабліва грузінскай, солі, карысныя зубныя пасты з фторам "Фторадэнт", "Чабурашка", "Задыяк", "Сігнал" і інш. Кальцый утрымлівае паста "Жэмчуг".

— Многія бацькі з недаверам ставяцца да прафілактычных стаматалагічных аглядаў, якія праводзяцца ў школе. Маўляў, і робяцца спехам, і няякасныя. Ці раіце вы дзецям наведваць школьнага стаматолага?

— Безумоўна, так. Гэта самы галоўны раздзел дапамогі. Узровень яе не ніжэйшы, чым у паліклініцы. Да таго ж, тыя дзеці, што былі саніраваны ў школе, рэдка звяртаюцца да нас.

На дзіва, карысці ад такой прафілактыкі не бачаць і некаторыя кіраўнікі школ. Прыкладна ўжо шэсць год, як 25-28 мінскіх школ адмаўляюцца ад дапамогі стаматолагаў. Вось дырэктар СШ № 1 лічыць, што медыкі ім не патрэбны, і менавіта большасць дзяцей з гэтай школы лечацца ў паліклініцы. Прапускаючы, між іншым, заняткі. Але ўсё ж больш зручна, калі сам урач у школу прыйдзе, а не маці пабяжыць па талончык на прыём.

— Стаматолагаў баяцца і дарослыя, і асабліва дзеці. Што б вы маглі параіць бацькам, калі яны вядуць малога да ўрача? Як падрыхтаваць дзіця да лячэння?

— Галоўная парада — не імкніцеся адразу пасадзіць дзіця ў стаматалагічнае крэсла. Зразумела, маці хоча, каб яго хутчэй палячылі. І гэта няправільна. Пасля праверкі трэба паразмаўляць з малым, сказаць, як добра сядзець у крэсле, паказаць, як адкрываць роцік, як ватку трымаць, зымітаваць, як гудзе бормашына. Мы раім маме перад урачэбным прыёмам павадзіць дома дзіцяці па шчочцы татавай электрабрытвай, каб гук бормашыны пазней не палохаў малога. Галоўнае, адцягніце яго ўвагу ад непрыемнай працэдуры. Вынаходзьце, будзьце кемлівымі і здаровымі!

Фота Сяргея БРУШКО.

КНІГАРНЯ

Кастусь ЖУК:

Пладаносны агонь

Вершы

□ Мікола ФЕДЗЮКОВІЧ

Існуе думка, што паэт пачынаецца з другой, а то і з трэцяй кнігі, а ў першай ён толькі заяўляе аб сабе. Меркаванне ходкае, але ўвогуле справядлівае, і мноства першых вершаваных зборнікаў пацвярджае яго. Але варта ўважліва ўгледзецца — і заўважаеш, як то тут, то там раптам блісне праменьчык таленту, верш гэта ці нават радок, і робіцца ясна з першага кроку: перад намі — паэт.

Зычлівыя водгукі ў свой час выклікала ў аматараў паэзіі першая кніга вершаў Кастуся Жука "Прызнанне". З яе старонак веяла душэўнай цеплынёй і стрыманасцю, за якімі ўгадвалася добрая, але ў той жа час гарачая і неспакойная натура. Не голая публіцыстыка і лабавое выказванне думак былі ўласцівы лепшым творам у ёй, а непасрэдная, жывая інтанацыя. Помніцца:

> І што нам да грамоў, стыхій,
> Калі стыхія з нас тут —
> кожны,
> І з-пад шчыткоў,
> нібыта з ножнаў, —
> Маланак гострыя нажы...

Гэтыя радкі — з верша пра сяброў-заводчыкаў, у якім малады паэт паказваў не толькі вытворчы працэс, у якім ён сам удзельнічаў, але і творчае бачанне рабочага чалавека — бачанне, адухоўленае і ўзвышанае высакародным пачуццём, самастойнай думкай. Асабліва запомнілася ў гэтым сэнсе паэма "Хлебная доля".

Потым была другая кніга вершаў, нарэшце — новая: "Пладаносны агонь", выдадзеная "Мастацкай літаратурай".

Аб чым жа ён, гэты паэтычны зборнік К.Жука? Як і ў папярэдніх кнігах, тут ён таксама пастрогаму канкрэтны, і яго тэмы — родныя нясвіжскія лясы і палеткі, вёска, чалавек працы, гісторыя і сучаснасць, любоў і адносіны людзей да прыроды, аб'яднаныя на рэдкасць пастаянным лірычным героем. Шчыра кажучы, паміж ім і аўтарам няма амаль аніякай дыстанцыі, яе проста не адчуваеш...

> Гэта там
> зачыналася
> тайна славянскай Русі —
> Гарадоў нараджэнне, жыццё,
> спусташальныя войны...
> Гэта там праліваліся слёзы
> буйней ад расін,
> Дух народа лунаў
> над абсягамі
> сокалам вольным, —

гэтак, звяртаючыся да свайго радаводу, піша К.Жук у вершы "Аракул", дзе, можна пераканацца, ён гранічна шчыры, як і ў многіх іншых творах. І гэта прываблівае, бо, не сакрэт жа, на шляху да ісціны важна перш-наперш прыслухацца да самога сябе — без рысоўкі і позы.

Паэзія ўвогуле, на думку аўтара "Пладаноснага агню", ёсць заўсёдная дарога на радзіму — у той запаветны куток, дзе паэт першы раз убачыў свет, зялёныя дрэвы, чыстае неба і цяжкую шэрань аблокаў, дзе ўпершыню пачуў гукі роднай беларускай мовы: "Выракаемся мовы матчынай, выракаемся пакрысе... І такую губляем спадчыну, што жахаемся потым усе... Толькі той, хто не выракся кроўнай, можа вызнаць яе да дна, — мовы роднай і першароднай, з жыватворных крыніц яна!"

І як бы далёка лёс ні заводзіў паэта, у сваіх вершах ён зноў і зноў вяртаецца туды, на малую радзіму, чэрпаючы сілы для натхнення. І ў ранейшых кнігах К.Жука праследжваецца яго дарога на радзіму, але ў новым зборніку яна сканцэнтраваная і паўстае як імкненне прабіцца да самых вытокаў, як няўтольнае жаданне паказаць гэтыя вытокі — не дэкларатыўна і не дакучліва, а ўсімі даступнымі паэзіі мастацкімі сродкамі:

> У вячэрняй смузе за сялом,
> быццам прывід,
> паўстане бяроза...
> І напоўніцца сэрца святлом,
> Заспяваюць душы
> тваёй крозы...
> Час развагі...
> Хады праз гады...
> Час вяртання
> ў маленства нанова,
> Дзе твае не забыты сляды
> Ні травой,
> ні сцяжынай вясновай...

Вядома ж, такой трактоўкі цяпер ужо малавата, ды і ўся кніга не дае падстаў лічыць, што аўтар бачыць мілую старонку толькі з яе прывіднымі бярозамі і вясновымі сцяжынамі. К.Жук любіць усё гэта натуральна і ўмее перадаць любоў чытачу, справядліва мяркуючы, што няма патрыёта і грамадзяніна без любві і павагі да таго, што было да нас. Аб гэтым гавораць ягоныя вершы, прама і ўскосна, бо ёсць вялікае жаданне: "Наладзіць свой настрой на спеўны лад і з песняй увайсці ў лясок прымгнёны... Мне рэха адгукнецца наўздагад і перадражніць голасам вароны. Завые воўкам. Рыссю завішчыць. Савой заплача ў стоенай гушчэчы. А потым, не спалохаўшы нічым, са мной пачне спяваць па-чалавечы".

Але гэтая дарога да чалавечай узаемнасці не аднамерная. На шляху да яе, як у вялікую раку, упадаюць рачулкі і раўчукі, якія адлюстроўваюць усе запаветныя пачуцці і думкі аўтара, запаляняюць яго істоту пры адным толькі напаміне аб "малой радзіме". І чым далей, тым дарога становіцца ўсё больш разнастайнай, шматколернай, паўнакроўнай... Тады на змену мажорнаўзнёсламу настрою прыходзіць мінор, паяўляецца светлы смутак. Асабліва гэта здараецца тады, калі паэт вяртаецца дамоў, сустракаецца з пастарэлай маці, — дзе ўсё ўбачанае, выпакутаванае і асветленае роднай стыхіяй, знітавана гэтак моцна, што немагчыма, каб не выказацца проста, ад душы...

Думаецца, што галоўная якасць таленту К.Жука менавіта ў тым, што ён можа смела, не баючыся папрокаў у дэкларатыўнасці, пісаць вершы, дзе відзён натуральны сплаў лірыкі і грамадзянскасці, іначай — грамадзянскія вершы ў самым высокім іх сэнсе:

> Быць заўсёды
> тых абаронцам,
> Церпіць хто ад падонкаў,
> чынушаў...
> Нат тады,
> як не свеціць сонца,
> Асвятляць чалавечыя душы.

У ёмістае паняцце "асвятляць чалавечыя душы" паэт арганічна ўплятае і "вечную тэму любові" — каханне, якое ведае ўзлёты і спады, пачуццё, якое ўзвышае чалавечую душу.

Для яго, скажам, тая ж размова аб каханні — гэта гаворка "амаль прафесійная", бо ён заўсёды жыве ў атмасферы ўлюбёнасці з усімі яе складанасцямі і супрацьлегласцямі, сам сябе ў ёй сцвярджаючы, сябе абвяргаючы і сабой жа павяраючы зменлівасць і пастаянства вечнага пачуцця: "Можа, і праўда — гэта было? — возера зеўрыла жаралом, плёскала рыба ў халодных вірах, смачна суніцы пахлі ў ярах... Можа, і праўда — гэта было?.. Колькі ж вады з той пары сплыло!"

Так, як ні сумна гэта, але, напэўна ж, да нас на свеце ўсё ўжо было... Паміралі ад кахання і ўваскрасалі дзякуючы яму. Згаралі ад рэўнасці і ставіліся да яе з пагардай. Ахвяравалі ўсім дзеля кахання і ахвяравалі каханнем. Але ўсё гэта не прападала дарэмна. Бо яно гэтак жа дорага нам, як доблесць і слава. Яно неабходна, як ніколі раней, нашай сённяшняй маралі, бо часцей за ўсё той, хто ўзбагачаны вопытам папярэднікаў, можа ўсведамляць свае пачуцці і кіраваць імі, падпарадкоўвацца ім або ўтаймоўваць іх сваёй воляй.

> Дзяўчынка маленькая —
> твар у вяснушках —
> Ля рэчкі
> пасе качанятак пухнатых.
> Яны — весялушкі, яна —
> весялушка,
> І бусел ля іх —
> развясёлы, цыбаты.
> Я "ФЭД" расчахліў,
> але шчоўкнуць баюся:
> Ці іх не спалохаю
> гэтаю цацкай?!
> Але мой намер разгадаў,
> пэўна, бусел —
> Пазіруе,
> быццам акцёр заліхвацкі.

Здаецца, нічога асаблівага не адбываецца — проста паэт напамінае, з якой даверлівасцю ідуць насустрач чалавеку "браты нашы меншыя" — звяры і птахі, увесь навакольны свет... Таму з такім ледзь прыглушаным болем успрымаецца верш "Дзеці", які, нібы працяг размовы, закранае тую ж надзённую праблему, але ўжо з другога боку: "І думае думу стары чалавек, сабраўшыся ў вечную рушыць дарогу: "Жыве ў свеце сын. І дачушка жыве. За іх памалюся ў апошні раз Богу. Даруюць няхай, як не так гадаваў, што ў госці не ездзіў з пакункамі часта, што, можа, не гэтак калі частаваў, з бутэлі не поўнай, а трохі пачатай... Няхай пажывуць, маладыя, з маё, няхай не зазнаюць няшчасця, юдолі, каб роднае дзіцятка сын меў сваё, дачушка — сваё. А захочуць — і болей. Каб лёгка рабілася іхнім рукам, каб дзеці любілі іх і шкадавалі... а дзеда — аднавяскоўцы хавалі, ні сын не прыехаў хаваць, ні дачка".

Такіх вершаў — па сіле паэтычнага ўвасаблення і актуальнай тэматыкі — у кнізе "Пладаносны агонь" многа. Гэта — "Зашчымела зноўку на душы...", "Паляўнічы", "Шпакоўня ў лесе", "Рэха", "Чаму так плача сёння конік?..", "Шчаслівага палёту, журавы", "За вёску адкаціліся грамы..." і іншыя творы, у якіх сапраўднае пачуццё гарманічна спалучана з самастойнай паэтычнай думкай.

Новы зборнік Кастуся Жука яшчэ раз пацвярджае думку, што паэзія ствараецца не мітуснёй і не легкаважкімі, разлічанымі на мімалётную папулярнасць "адкрыццямі". За ёй заўсёды павінна быць тая чыстая глыбіня духоўнай сутнасці, якая і з'яўляецца адзіным і сапраўдным зместам мастацкай літаратуры. Гэта традыцыя нашага прыгожага пісьменства, гэта яе пладаносны агонь.

РЭПЛІКА

Які памер? Якраз ваш!

Ведаеце, дзе сапраўдныя выдатныя мясціны нашай сталіцы? Гэта не плошчы і не помнікі славутым людзям, а рынкі, таму што, калі пабываеш хоць раз на адным з іх, то гэты свой візіт запомніш надоўга. Вазьміце, напрыклад, да болю знаёмую ўсім Камароўку, і адразу пераканаецеся ў справядлівасці маіх слоў.

Вы занепакоены сваёй лішняй вагой? Не хвалюйцеся! Камароўскі рынак з поспехам вырашыць гэтую праблему. У час адлігі, пераскокваючы з аднаго незатопленага астраўка на другі, лавіруючы паміж лужын, прабіраючыся сярод смецця, вы забяспечваеце сабе нармальную фізічную нагрузку, якой дастаткова для таго, каб пахудзець на некалькі кілаграмаў. Калі ўсё ж выбраліся на больш-менш чыстую пляцоўку — асабліва не радуйцеся. Таму што тут вас можа падпільноўваць яшчэ адна небяспека — галалёд. Адміністрацыя рынку, напэўна, спецыяльна вырашыла зрабіць вашу прагулку падобнай да коўзання на каньках.

Цяпер вы задаволены сваёй фігурай? Тады, мабыць, вы паспееце яшчэ штосьці набыць для сябе. Не спадзявайцеся на вялікі поспех, таму што прадаўцы, расхвальваючы свой тавар, могуць прадаць няякасную і зусім непатрэбную вам рэч. У такім выпадку вельмі падыходзіць парада "трымаць вуха востра".

Да прыкладу, прывяду такі дыялог паміж прадаўцом і пакупніком:

— Гэта які памер?

— Сорак восьмы. Якраз на вас.

— Ды я не для сябе — для дачкі.

— А дачушка які носіць?

— Сорак чацвёрты.

— А, ну гэта мы проста так гаворым, што сорак восьмы, на самай справе — сапраўдны сорак чацвёрты. Бярыце, толькі з Італіі прывезла.

Як правіла, амаль усё адзенне і абутак на Камароўцы, ды і на іншых рынках, пакутуе на сіндром беспамернасці. ("Які памер?" — "Якраз ваш"). А Італія пры больш уважлівым разглядванні аказваецца часцей за ўсё турэцкай падробкай. Стомлены і сумны вяртаешся з "Камароўкі", да недахопаў якой усе даўно прывыклі.

Усё часцей з кожным наведваннем здаецца, што не рынак гэта наогул, а так, нейкае смешнае падабенства. Толькі вось смяяцца нешта зусім не хочацца.

Лідзія РЫЖАНКОВА.

ТЫДЗЕНЬ ПА ГАРАСКОПУ

31 СТУДЗЕНЯ - 6 ЛЮТАГА

ВАДАЛЕЙ

ПАНЯДЗЕЛАК. Поспех на працы.

АЎТОРАК. Павышэнне вашага творчага патэнцыялу.

СЕРАДА. Праяўляйце больш настойлівасці ва ўсім.

ЧАЦВЕР. Няўстойлівае эмацыянальнае становішча. Наведайце сваіх даўніх знаёмых.

ПЯТНІЦА. Беражыце свае нервы.

СУБОТА. Будзьце мужнымі ў гэты дзень.

НЯДЗЕЛЯ. Удача ў каханні. Але звярніце ўвагу на сваё здароўе.

АВЕН

ПАНЯДЗЕЛАК. Спрыяльны час для рэалізацыі вашых новых ідэй.

АЎТОРАК. Паляпшэнне фінансавага становішча.

СЕРАДА. Непаразуменні ў каханні і ў сям'і.

ЧАЦВЕР. Займіцеся творчай дзейнасцю ў гэты дзень.

ПЯТНІЦА. Будзьце больш настойлівымі, і ў вас усё атрымаецца.

СУБОТА. Цудоўны час для разумовай працы.

НЯДЗЕЛЯ. Вырашыцца сур'ёзная сітуацыя ў інтымным жыцці.

ЦЯЛЕЦ

ПАНЯДЗЕЛАК. Напружаныя адносіны з бліжэйшым асяроддзем. Сачыце за сваёй нервовай сістэмай.

АЎТОРАК. Магчымы нечаканы фінансавы ўздым. Поспех у каханні.

СЕРАДА. Не трэба прыгнятаць любімага чалавека. У каханні трэба ўмець дараваць.

ЧАЦВЕР. Больш часу прысвяціце сваёй сям'і і свайму здароўю.

ПЯТНІЦА. Напружанасць у адносінах з блізкімі. Займіцеся паляпшэннем свайго быту.

СУБОТА. У гэты дзень вам лепш заняцца мастацтвам, музыкай, жывапісам.

НЯДЗЕЛЯ. Спрыяльны час для кахання. Верагоднасць фінансавага поспеху.

БЛІЗНЯТЫ

ПАНЯДЗЕЛАК. Няўдачны дзень для вырашэння юрыдычных спраў. Лепш не рызыкаваць з грашыма.

АЎТОРАК. Стрымлівайце свае эмоцыі. Сачыце за сваімі дзецьмі ў гэты дзень.

СЕРАДА. Пастарайцеся не сварыцца з роднымі і супрацоўнікамі. Цяжкасці ў інтымным жыцці.

ЧАЦВЕР. Нічога сур'ёзнага не плануйце ў гэты дзень.

ПЯТНІЦА. Нядрэнныя абставіны на працы. Не трэба прымаць ніякіх рашэнняў. Не адхіляйце каханне.

СУБОТА. Поспех у фінансавай сферы і ў асабістым жыцці.

НЯДЗЕЛЯ. Будзьце асцярожнымі ў паездках. Усё будзе залежаць толькі ад вас у каханні.

РАК

ПАНЯДЗЕЛАК. Вашаму поспеху будуць садзейнічаць сябры і знаёмыя.

АЎТОРАК. У гэты дзень можна пачынаць новыя справы. Што датычыцца грошай, то ўсё будзе залежаць толькі ад вас.

СЕРАДА. Няўстойлівае эмацыянальнае становішча. Успомніце пра старых сяброў.

ЧАЦВЕР. Усё, што плануеце, пастарайцеся ажыццявіць. Каханню ўсе ўзросты падуладны.

ПЯТНІЦА. Ваша дзелавая актыўнасць будзе ўзнагароджана. Беражыцеся захворванняў.

СУБОТА. Вам лепш не рызыкаваць у гэты дзень у фінансавай сферы.

НЯДЗЕЛЯ. Будзьце асцярожны з агнём.

ЛЕЎ

ПАНЯДЗЕЛАК. Не давярайце грашовыя справы нікому. Звярніце ўвагу на сваіх дзяцей.

АЎТОРАК. У інтымным жыцці вас чакае ўзнагарода. Спрыяльны час для змены месца працы.

СЕРАДА. Наведайце сваіх родных у гэты дзень, ім патрэбна ваша дапамога.

ЧАЦВЕР. Поспех у фінансавай сферы.

ПЯТНІЦА. Пастарайцеся не сварыцца з калегамі па працы.

СУБОТА. Падумайце пра сябе ў гэты дзень.

НЯДЗЕЛЯ. Не злоўжывайце алкаголем.

ДЗЕВА

ПАНЯДЗЕЛАК. Пастарайцеся не сварыцца са сваімі сябрамі, каб у далейшым не шкадаваць.

АЎТОРАК. Будзьце цярплівымі да сваіх партнёраў. Не прымайце ніякіх рашэнняў у гэты дзень.

СЕРАДА. Захоўвайце асцярожнасць у падарожжах.

ЧАЦВЕР. Не давярайце нікому фінансавыя справы.

ПЯТНІЦА. Стабілізуецца становішча на працы.

СУБОТА. У гэты дзень вам лепш адпачыць на прыродзе.

НЯДЗЕЛЯ. Магчымы цяжкасці ў асабістым жыцці.

ШАЛІ

ПАНЯДЗЕЛАК. Шмат у гэты дзень залежыць ад людзей, якія вакол вас. Атрымаеце нейкую прыемную інфармацыю.

АЎТОРАК. Пазбягайце сварак з супрацоўнікамі. Займіцеся сваім здароўем.

СЕРАДА. Вам лепш не вырашаць юрыдычных спраў у гэты дзень. Будзьце стрыманымі ў гутарках з блізкімі.

ЧАЦВЕР. Не рызыкуйце ў бізнесе ў гэты дзень, каб пазбегнуць непрыемнасцей.

ПЯТНІЦА. Непаразуменні ў каханні.

СУБОТА. Спрыяльны час для любых пачынанняў.

НЯДЗЕЛЯ. Поспех у інтымным жыцці.

СКАРПІЁН

ПАНЯДЗЕЛАК. Нядрэнныя перспектывы ў бізнесе. Звярніце ўвагу на пазваночнік.

АЎТОРАК. Вам лепш не рабіць ніякіх укладаў у гэты дзень. Магчымы зрывы ў гутарках з блізкімі, таму сачыце за сваімі выказваннямі.

СЕРАДА. Будзьце асцярожнымі ў падарожжах.

ЧАЦВЕР. Могуць узнікнуць праблемы маральнага плана. Стрымлівайце сябе.

ПЯТНІЦА. Не ўвязвайцеся ні ў якія рызыкоўныя мерапрыемствы, каб пазбегнуць памылак.

СУБОТА. Прысвяціце больш часу пашырэнню свайго кругагляду, гутаркам з сябрамі.

НЯДЗЕЛЯ. Правядзіце гэты дзень за горадам.

СТРАЛЕЦ

ПАНЯДЗЕЛАК. Поспех у каханні. Многае ў гэты дзень будзе залежаць толькі ад вас.

АЎТОРАК. Павысіцца ваш творчы патэнцыял. У каханні вам трэба быць больш упэўненым ў сабе.

СЕРАДА. Цудоўны час для фінансавых аперацый.

ЧАЦВЕР. Пазбягайце канфліктаў з супрацоўнікамі. Звярніце ўвагу на сваё здароўе.

ПЯТНІЦА. Вашаму поспеху будуць садзейнічаць сябры і знаёмыя.

СУБОТА. Больш часу прысвяціце сваёй сям'і.

НЯДЗЕЛЯ. Магчымы поспех у развіцці дзелавых сувязей. Беражыцеся захворванняў.

КАЗЯРОГ

ПАНЯДЗЕЛАК. Удачны дзень для інтымных зносін. Пастарайцеся адмовіцца ад алкаголю.

АЎТОРАК. Будзьце ўважлівымі ў дарозе.

СЕРАДА. Магчымы непаразуменні ў сям'і. Таму кантралюйце свае эмоцыі.

ЧАЦВЕР. Устрымайцеся ад хуткіх рашэнняў. Верагодна, вырашыцца нейкая важная для вас справа.

ПЯТНІЦА. Будзьце пяшчотнымі з партнёрам, і вас чакае вялікае каханне.

СУБОТА. Прысвяціце больш часу сустрэчам з сябрамі.

НЯДЗЕЛЯ. Адпачні ў гэты дзень на свежым паветры.

РЫБЫ

ПАНЯДЗЕЛАК. Магчымы цяжкасці ў кантактах з новымі людзьмі. Звярніце ўвагу на сваё здароўе.

АЎТОРАК. Не стаўце сябе ў цэнтр Сусвету ў гэты дзень, каб пазбегнуць непрыемнасцей.

СЕРАДА. Вам лепш не рабіць ніякіх пакупак. Магчымасць захворвання.

ЧАЦВЕР. У каханні будзьце ўважлівымі і велікадушнымі.

ПЯТНІЦА. Захоўвайце асцярожнасць у паездках.

СУБОТА. Многае ў гэты дзень будзе залежаць ад вашага асяроддзя.

НЯДЗЕЛЯ. Пастарайцеся не канфліктаваць з роднымі.

29, субота

Беларускае тэлебачанне

11.00. Тыдзень планеты.
◆11.15. "Смерць манекеншчыцы".
12.40. На музычных паралелях.
13.10. Хрысціянская праграма.
13.40. Асілак.
* 14.45. "Мой маленькі поні".
15.15. "Падарункі – дзецям".
16.30. "625... Лазер-відэа".
17.00. Процістаянне.
17.35. "Бярэзінскі запаведнік".
18.10. "Крок".
19.35. "Нов і К"-топ-10.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Пяць хвілін на жарты.
◆21.50. "Рускі раман".
23.10. "Каскад".
23.25. Відзьма-нявідзьма.
0.25. Валейбол. "Амкадор" (Мінск) – "Энка" (Мінск).

Канал "Астанкіна"

11.10. Спявае Ф.Царыкаці.
◆11.45. "Кавалер Залатой Зоркі".
◆14.25. "Пэпі Доўгая панчоха".
14.50. Вагон 03.
15.30. Спорт і мастацтва.
16.20. "Эрмітаж". Фільм 2-гі.
16.50. У свеце жывёл.
17.30. Рэха тыдня.
18.00. Цудоўная сямёрка.
◆18.50. "Цудоўная пара". 1-я серыя.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.35. Надвор'е.
◆20.45. "Зменлівасці лёсу". 4-я серыя.
21.40. Забаўляльная праграма.
22.55. Футбол. Міжнародны турнір.
23.10. Партрэт спявачкі І.Алеграваў.
23.40. Начны хіт.
0.20. Аўтаэкспрэс.
0.30. Начны хіт.
1.10. "Дэбют".

Канал "Расія"

◆11.00. "Застава Ільіча".
13.00, 19.00, 22.20. Вестkі.
13.20. Сялянскае пытанне.
13.40. Ізабэль.
14.25. Дом на Пушкінскай.
14.55. Тэніс. Чэмпіянат Аўстраліі.
15.50. Залатая шпора.
16.20. Футбол без граніц.
17.15. Фільм-прэм'ер.
17.30. "Сямейны партрэт".
18.15. Вуснамі дзіцяці.
18.45. Свята кожны дзень.
◆19.25. "Чацвёртая ўлада".
21.20. Зусім сакрэтна.
22.10. Тэлеэрудыт.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Праграма "А".
◆23.55. "Чырвоная маска смерці".

Санкт-Пецярбург

◆11.45. "Актрыса".
13.15. Сярэбраная ніць.
14.00. "Замак у цясніне Гін".
15.00. "Жонка". Спектакль.
16.10. Крымінальнае дасье.
16.30. Дом кіно.
17.30. Спартыўны агляд.
18.05. Дарожныя прыгоды.
18.10. Вялікі фестываль.
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. Камертон.
19.40. Экспрэс-кіно.
20.00. Надоечы.
20.40. Ваш стыль.
◆20.45. "На парозе ночы".
21.35. Бальныя танцы.
22.40. Інфарм ТБ.
◆22.55. "На парозе ночы".
0.30. Гандбол.

8-ы канал

15.00. Спартыўная праграма фірмы "Жылет".
15.05. Шматсерыйны фільм для дзяцей "Карусель". Мультфільм "Нафта" з серыі "Аміга і яго сябры".
15.30. Музычная праграма.
16.00. Студыя "Алеф". Ерусалім.
17.00. Музычная праграма "У мяжы Осціна": "Ніл Янг". Другая частка.
17.30. Тэлечасопіс "Відэамода": "Барока".
18.00. Камедыйнае шоу "Скрытая камера".
18.20. Музычная праграма.
◆19.00. Шматсерыйны фільм "Лёс".
◆19.45. Паліцэйскі серыял "Хіл Стрыт Блюз": "Выкрадальнікі трупаў".
20.40. "Арт-пікчарз С.-Пецярбург" прадстаўляе...
◆21.30. Маст.фільм "Апошні самалёт".
23.15. Праграма відэакліпаў.

30, нядзеля

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Слова да чалавека.
8.55. Урокі здароўя.
◆9.15. "Рускі раман". 2-я серыя.
10.35. MTV. Лепшыя хіты.
11.05. Аэробіка.
11.40. Мы такія розныя.
12.35. ABC-клуб.
12.50. Клуб "Гаў-гаў".
13.10. "Роздум пасля выстаўкі".
13.40. "Беларусы ў Амерыцы". Перадача 2-я.
14.30. Таямніца.
15.00. Шоу – ТБ "Тры апельсіны".
◆15.30. "Выхадкі ў старадаўнім стылі".
16.45. "Гінес-шоу".
17.15. КВЗ-94.
18.35. Настальгічны дывертысмент.
20.00. Панарама.
20.35. Пад купалам Сусвету.
20.40. Калыханка.
21.00. Пяць хвілін на жарты.
◆21.10. "Раса паноў".
◆22.45. "Не забудзьце ўключыць тэлевізар".
22.55. Каралеўскае паляванне.
23.55. Валейбол. Чэмпіянат Беларусі.

Канал "Астанкіна"

6.00, 14.00, 17.30, 24.00. Навіны.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Тыраж "Спортлато".
9.45. Пакуль усе дома.
10.15. Ранішняя зорка.
11.05. Марафон-15.
11.45. Я – жанчына.
12.15. "Русскій міръ".
* 13.00. "Піф і Геркулес".
13.10. "Падводная адысея каманды Кусто".
14.20. Тэлерадыёкампанія "Мір".
15.00. Клуб падарожнікаў.
15.50. Жывое дрэва рамёстваў.
* 15.55. "Кот Фелікс".
16.50. Панарама.
17.45. Анталогія гумару.
18.30. Тэлелоцыя.
18.45. Надвор'е.
18.50. "Авацыя"
21.00. Нядзеля.
21.45. Спартыўны уік-энд.
22.00. "Авацыя". Працяг.
23.00. Сёння.
0.25. Футбол. Кубак чэмпіёнаў "Садружнасці".
0.40. Іграе аркестр пад кіраўніцтвам М.Фінберга.

Канал "Расія"

8.00. Добрай раніцы.
8.30. Вялікі хакей.
9.00. Студыя "Рост".
9.30. Здароўе.
10.00. Аты-баты...
10.30. Рэпартажы з "Малой Еўропы".
◆11.00. "Застава Ільіча". 2-я серыя.
13.00, 19.00, 22.20. Вестkі.
13.20. Не высечы...
13.35. Сялянскае пытанне.
13.55. Аміка Верытас.
14.25. Праграма "Ключ".
14.55. Лепшыя гульні НБА.
15.55. Белая варона.
* 16.50. "Гуфі і яго каманда" і інш.
17.40. Гран дывертысмент у Японіі.
19.25. Свята кожны дзень.
◆19.40. "Добрай ночы, жоначка".
21.30. У Ксюшы.
22.00. Каробка перадач.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі.
23.55. Клуб "Жоўтая падводная лодка".

Санкт-Пецярбург

◆7.30. "На парозе ночы".
8.20. Уік-энд.
9.05. Экспрэс-кіно.
9.20. Дак.фільм.
* 9.40. "Плошча кардонных гадзіннікаў".
9.55. Новыя часы.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Нядзельны лабірынт.
13.05. Дак.фільм.
13.40. Музыка – дзецям.
13.50. Кідайка.
◆14.30. "Я цябе ніколі не забуду".
16.00. Памяці Высоцкага.
17.40. Аўтапілот.
17.55. Сем сланоў.
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. Зебра.
20.00. Вынікі.
21.05. Ваш стыль.
◆21.10. "Лапа".
22.35. Прагноз-інфармрэвю.
22.55. Адам і Ева .
23.25. Незнаёмы Чайкоўскі.

8-ы канал

15.00. Тэлевізійны часопіс "Відэамода": "Паэзія карункаў".
15.25. Праграма аб здароўі "Жыццёвы выбар": "Дагляд хворых на параліч".
16.00. Студыя "Алеф". Ерусалім.
◆17.00. Прыгодніцкі серыял "Заліў небяспечны": "Адзіны".
17.30. Музычная праграма.
18.00. Опра Уінфры-шоу: "Мудрасць адыходзячых з жыцця".
18.45. Разважанні пра джаз.
◆20.10. Шматсерыйны фільм "Лёс".
20.55. Телачасопіс "Суперсцэна".
◆21.30. Маст.фільм "Выпрабаванне жорсткасцю".
23.15. Праграма відэакліпаў.

КІНААФІША МІНСКА

29 студзеня

"МАСКВА": "Няма куды больш бегчы" – 12.00 (л), 15.50, 19.30, 21.20. "Сямейства Дракулы"***– 14.00, 17.40. Шоу-праграма "Парадзіз" – 23.00.

"КАСТРЫЧНІК": "Мая мачаха – іншапланецянка" (1,5 с.)– 13.00, 16.25, 20.00. "Сямейства Дракулы"***– 15.00, 18.30. Муз.-пацяшальная праграма– 21.30.

"АЎРОРА": "Міс "Новы год" і інш. мультфільмы (д)– 9.30. "Пра бізнесмена Фаму"– 11.00, 13.30, 15.30 (л), 17.30. "Пераступіўшы мяжу"**– 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00. "У ложку з ворагам"***– 11.30, 19.20, 21.10. У кінатэатры працуе рэстаран "Фламінга" з 12.00 да 17.00, з 18.00 да 1.00.

"БЯРЭСЦЕ": "Паўночная гарачыня"***– 12.00, 16.00, 19.30, 21.10. "Паляўнічыя на монстраў" – 11.30, 15.00, 17.00, 18.30. "Споведзь палюбоўніцы"– 13.00, 20.20. "Міс Катастрофа"– 14.00, 17.40.

"ВІЛЬНЮС": "Дзейнічай, Маня!" (1,5 с.)– 11.10, (30-га-л), 16.20. "У ложку з ворагам"***– 13.00, 18.10, 21.30. "Пераступіўшы мяжу"**– 14.40, 19.50. Відэазала: 13.10, 15.15, 17.20, 19.25, 21.30.

"ДРУЖБА": "Пераступіўшы мяжу"**– 13.50, 19.00. "У ложку з ворагам"***– 17.20. "Дзейнічай, Маня!" (1,5 с.)– 12.00, 15.30 , 20.40. Відэазала: Інфармацыйна-пацяшальная праграма "Альтаір" з 19.30 да 23.30.

"ПАРТЫЗАН": "Сямейства Дракулы"***– 13.00, 19.00, 22.00 (н). "Няма куды больш бегчы"– 11.20, 14.20, 17.20. "Начныя вочы-3"***– 16.00, 20.20.

"ПЕРАМОГА": "Пераступіўшы мяжу"**– 10.00, 18.30. "У ложку з ворагам"***– 13.10, 16.30, 20.30. "Асабістае жыццё каралевы"– 11.50, 15.00. Відэазала:"Цяжкая мішэнь"– 10.00, 11.40, 13.20, 15.00, 16.40, 18.20. Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 21.00.

"САЛЮТ": "Сямейства Дракулы"***– 12.00, 13.20, 16.40, 18.00, 19.20, 20.40. "Мая мачаха – іншапланецянка" (1,5 с.)– 10.00, 14.40, 22.00(н).

"СУЧАСНІК": "Клас 1999"***– 12.40, 14.20. "Японская лэдзі Чатэрлей"****– [illegible]

[illegible]

17.40. "Паляўнічыя на монстраў"– 13.10, 16.10.

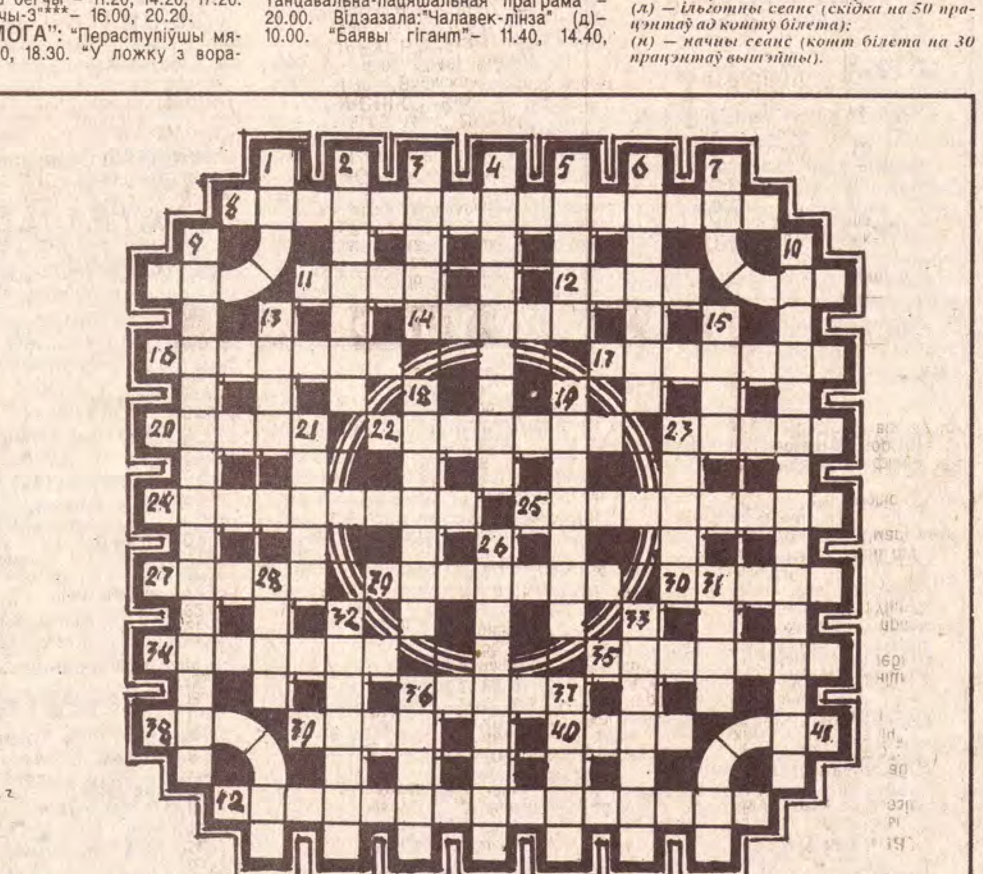
"РАКЕТА": "Драпежнік-2"***– 12.00, 15.40, 19.10. "Сесілія"****– 14.00, 17.30, 21.00.

"РАДЗІМА": "Равучы агонь"– 12.00, 19.10. "Адзін дома"– 13.40, 17.20, 20.50. "Каб выжыць" (1,5 с.)– 15.30. Відэазала: "Стагоддзе дыназаўраў" (д)– 16.00. "Чалавек-павук"– 18.00. "На прыцэле"– 20.00.

"ЦЭНТРАЛЬНЫ": "Паўночная га- [illegible]

[illegible]

Крыжаслоў

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 8. Сукупнасць навукі пра флору і фауну. 11. Асвяжальны напітак. 12. Паўночна-заходні вецер. 14. Слаісты мінерал чорнага колеру. 16. Вываз тавару за мяжу. 17. Заступнік на судзе. 20. Пячора. 22. Мужчынскі голас. 23. Гасцініца. 24. Травяністая расліна. 25. Вядомая беларуская спявачка. 27. Назва невялікай гары конусападобнай або круглаватай формы на Далёкім Усходзе, у Сібіры 29. Абмеркаванне студэнцкіх ці аспіранцкіх дакладаў. 30. Акружэнне ўмацаванага месца з мэтай яго захопу. 34. Вялікае злучэнне караблёў, самалётаў. 35. Адносіны грашовых адзінак розных краін (у золаце). 36. Зона адпачынку на Гродзеншчыне. 39. Ападкі. 40. Горная сістэма Еўразіі. 42. Карыстанне зямлёй і сельскагаспадарчая эксплуатацыя.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 2. Тып дамбы. 3. Порт на Чарнаморскім узбярэжжы. 4. Метад незаконнага захопу ўлады. 5. Тэрмін у боксе. 6. Від сцэнічнага прадстаўлення. 9. Беларуская оперная спявачка. 10. Кола навуковых дысцыплін па кіраванню марскімі суднамі. 13. Апавядальны жанр мастацкай літаратуры. 15. Востры дасціпны выраз. 18. Выдатны дзеяч. 19. Беларускі пісьменнік, аўтар дакументальнай аповесці "Руіны страляюць ва ўпор". 21. Паветраны, водны шлях. 23. Пісьмовае паведамленне аб выкананых аперацыях на рахунках кліентаў. 26. Тэатральная п'еса невялікага памеру. 28. Радавая абшчына. 31. Драўляная палачка для здабывання гукаў. 32. Беларускі хуткі народны танец. 33. Прыбярэжнае суднаходства паміж портамі адной дзяржавы. 36. Опера Рымскага-Корсакава. 37. Адміністрацыйны цэнтр Расійскай Федэрацыі.

ПА ДУГАХ: 1. Запруда на рацэ. 7. Беларускі паэт, аўтар паэмы "Каршун", "Загай". 38. Пазасістэмная астранамічная адзінка. 41. Прыстасаванне для перадачы або ўлоўлівання радыёхваль.

Адказы на крыжаслоў, змешчаны ў № 2

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 1. Шарж. 3. "Азот". 5. Вітрына. 6. Эпіграф. 9. Цыклон. 10. Гіпноз. 12. Лібрэта. 15. Ландтаг. 16. Янг. 17. Зацірка. 20. Гапрындашвілі. 23. "Іаланта". 24. "Ява". 25. Эксперт. 30. Хроніка. 32. Ягдташ. 33. Філіял. 34. Жарства. 35. Прыкмета. 36. Анод. 37. "Саюз".

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1. Шатроў. 2. Жыновіч. 3. "Адплата". 4. Турнір. 5. Выкапні. 7. Фанфара. 8. Верхнядзвінск. 9. Цыкл. 11. Зала. 13. Карпаты. 14. Савіцкі. 18. Мыс. 19. Уша. 21. Бліндаж. 22. Лексіка. 23. Ідэя. 26. Трал. 27. Краявід. 28. Экспрэс. 29. Даярка. 31. Сімеіз.

ХАТНІ ЭКРАН

31, панядзелак

Беларускае тэлебачанне

9.25. Пад купалам Сусвету.
9.35. Пяць хвілін на жарты.
9.40. "Углядзецца ў твар..." .
10.20. I Рэспубліканскі тэлевізійны фестываль (Мінск і Мінская вобласць). Частка 1-я.
11.35. "У вайны не жаночы твар".
12.15. "Клічаўскі пачастунак". Музычная праграма.
13.30. Навіны.
◆13.40. "Тры гісторыі з тэлефонам", "Першы канцэрт".
14.40. Каралеўскае паляванне.
15.40. ТБ– школе. Музыка.
16.10. Дзіцячы парламент. Перадача 2-я.
17.30. Жыццё і творчасць В.Хомчанкі.
18.10. Абласныя навіны (Брэст).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Аэробіка.
19.35. Бар'еры. Інваспорт-93.
20.25. Дарунак "Тэлесябрыны".
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Надвор'е.
21.55. Пяць хвілін на жарты.
22.00. Спартыўны тэлекур'ер.
22.20. Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя.
22.25. НіКа.
22.40. Памяці акцёра Юрыя Казючыца. Частка 1-я.

Канал "Астанкіна"

17.00, 20.00, 24.00. Навіны.
17.25. Гол.
17.55. Дакументы і лёсы.
18.05. 20.35. Надвор'е.
◆18.10. "Дробязі жыцця".
18.40. Мініяцюра.
18.55. "Святлана – дачка Іосіфа...". Частка 2-я.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Каханне ў галантным стагоддзі.
21.45. Канстанцін Райкін буйным планам.
22.35. Прэс-клуб прадстаўляе: Канал ілюзій.
23.45. Футбол. Міжнародны турнір. Кубак чэмпіёнаў Садружнасці.
0.20. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

6.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вестkі.
6.20. Патрабуюцца...патрабуюцца...
6.30. Формула-730.
7.00. Ваша права.
8.30. Зусім сакрэтна.
9.20. Канцэрт, прысвечаны вызваленню Ленінграда ад фашысцкай блакады.
10.30. Новая лінія.
◆11.00. "Павел Карчагін".
12.40. Сялянскае пытанне.
◆13.25. "Мая марачка".
14.40. Паралелі.
14.55. Тэлегазета.
15.00. Бізнес у Расіі.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Вуснамі дзіцяці.
16.15. Новая лінія.
16.50. Выратаванне 911.
17.45. Руская віза.
18.15. Абракадабра.
18.45. Свята кожны дзень.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.40. "Неймаверны крадзеж".
20.40.У свеце аўта- і матаспорту.
22.20. Вестkі.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
◆22.55. "Снежаньскія вечары".

Санкт-Пецярбург

◆7.05. "На парозе ночы".
8.00. "Рашын-піца-блюз" у Мангейме.
* 9.00. Мультфільмы.
9.30. Кідайка.
10.10. Там, дзе жыве Павуціныч.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Тэледоктар.
11.15. "Сябры".
11.40. Камертон.
12.25., 14.25, 18.05, 20.40, 23.50. Музычны момант.
◆12.30. "Балтыйскае неба". 1-я серыя.
13.55. Фільм-канцэрт.
14.30. Інфарм ТБ.
14.40. Зебра.
15.40. Дамашні ўрок.
16.40. На экране – ПАР.
17.30. Адкрываю для сябе Расію. Краснадар.
18.10. Вялікі фестываль.
18.30. Інфарм ТБ.
19.25. Месца нараджэння.
19.35. Надвор'е-шоу.
19.40. Спорт, спорт, спорт...
20.00. Сёння.
20.35. Тэлемагазін.
◆20.45. "Рухайцеся за гэтым самалётам".
22.10. "Ракавое каханне". Фільм 1-ы і 2-гі.
22.35. Ваш стыль.
22.45. Інфарм ТБ.
23.05–23.55. "Кінаўспаміны. Канец вайны".

1, аўторак

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. Фільм-канцэрт.
9.00. ТБ– школе. Музыка.
9.30. Тэлеклуб "Гаў-гаў".
10.30. "Усе мы родам з дзяцінства". Частка 2-я.
11.55. Студыя "Тэлесябрына".
12.55. "Палессе мілае дзіця..." Я.Янішчыц.
13.30. Навіны.
13.40. Дзелавая хроніка.
◆13.50. "Дзіна".
15.20. Тэлебіржа.
15.30. "Нов і К-топ-10".
16.30. ТБ–школе. Янка Купала і яго настаўнікі.
16.55. Адзіная рублёвая зона: плюсы і мінусы.
17.40. Скарбы беларускай гісторыі.
18.00. Дзелавая хроніка.
18.10. Абласныя навіны (Віцебск).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Стоп-кадр.
20.05. Мост.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Пяць хвілін на жарты.
21.50. Надвор'е.
22.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння –"Ніхто, акрамя цябе". Кантакт. Памяці акцёра Юрыя Казючыца. Частка 2-я.

Канал "Астанкіна"

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 24.00. Навіны.
8.20. Вясёлыя нотkі.
◆8.40. "Проста Марыя".
9.30. Чалавек і закон.
10.00. Маленькі канцэрт.
10.10. Наш музычны клуб.
10.50. Прэс-экспрэс.
◆11.20. "Саламяны капялюшык".
13.30. У Палацы на Садовым кальцы.
14.25. Дзелавы веснік.
14.40. Хроніка дзелавога жыцця.
15.10. Справа.
◆15.20. "Мая сям'я і іншая жывёла". 7-я серыя.
15.55. Вяртанне да гледача. Частка 2-я.
16.10. Наш музычны клуб.
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. За кулісамі. Міжнародная праграма.
17.50. Дакументы і лёсы.
◆18.05. "Проста Марыя".
18.55. Тэма.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Лідэр.
21.30. З першых рук.
21.45. Баль алімпійцаў.
23.00. Кіно да запатрабавання.
23.30. Жыццяпіс.
0.20. Прэс-экспрэс.
0.30. Аўтаралі "Руская зіма".

Канал "Расія"

6.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вестkі.
7.20. Час дзелавых людзей.
* 7.50. Мульці-пульці.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Клуб "Жоўтая падводная лодка".
◆11.00. "Мой сябра Іван Лапшын".
12.40. Сялянскае пытанне.
◆13.25. "Урок жыцця".
15.15. Канцэрт.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Студыя "Рост".
16.15. Новая лінія.
17.00. Рамансы П.І.Чайкоўскага.
17.30. Рубяжы.
17.45. Прасцей простага.
18.45. Свята кожны дзень.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.40. "Санта-Барбара".
20.30. Арт-абстрэл.
21.15. Ціхі дом.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Покліч Вадалея. "Куды ідзеш, чалавецтва?"

Санкт-Пецярбург

8.10. До-бра-шоу.
9.10. Нямецкая хваля.
9.40. Казка за казкай.
10.15. Залаты ключ.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. "Але не зразумелі выказаных ім слоў". Д/ф.
11.30. Інфарм ТБ.
11.40. Камертон.
12.25, 14.25, 18.05, 20.40, 0.20. Музычны момант.
◆12.30. "Балтыйскае неба". 2-я серыя.
13.50. Фільм-канцэрт.
14.30. Інфарм ТБ.
◆14.40. "Белая косць".
15.20. Тэлемагазін.
* 16.25. Мультфільм.
16.35. "Дамашні ўрок".
16.55. Там, дзе жыве Павуціныч.
17.10. Тры колы, фаліянт і іншыя...
17.30. Новы Пецярбург.
18.10. Вялікі фестываль.
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. Актрыса Л.Лявонава.
19.40. Спорт, спорт, спорт...
20.00. Сёння.
20.35. Тэлемагазін.
◆20.45. "На парозе ночы".
21.35. Блеф-клуб.
22.15. Да 150-годдзя М.А.Рымскага-Корсакава.
22.35. Ваш стыль.
22.45. Інфарм ТБ.
23.05. Сам-насам з музыкай.
23.50. Еўрапейскі калейдаскоп.

2, серада

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. Фільм-канцэрт.
9.00. ТБ–школе. Янка Купала і яго настаўнікі.
◆9.25. "Ніхто, акрамя цябе".
10.10. Фільм-канцэрт.
10.40. Аэробіка.
11.15. "Залатая ліра". Частка 1-я.
13.30. Навіны.
◆13.40. "Загадкавы наследнік". 1-я і 2-я серыі.
* 15.50. Мультфільмы.
16.20. Кінанарыс.
16.40. Відзьма-нявідзьма.
17.40. Закон і мы.
18.10. Абласныя навіны (Гомель).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. "Карамболь". Ток-шоу з удзелам А.Камбуравай.
19.35. Скульптар А.Дамброўскі.
20.05. Дзелавая размова.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Пяць хвілін на жарты.
21.50. Надвор'е.
22.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння – "Ніхто, акрамя цябе". Чэмпіянат Беларусі па валейболу. Жанчыны. "Энка" (Мінск)– "Нёман" (Гродна); Беларускае кіно і тэлебачанне: кінарэжысёр Л.Голуб.

Канал "Астанкіна"

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 24.00. Навіны.
8.20. "Сарока".
8.40. "Кот у ботах". Фільм-спектакль.
9.30. Клуб падарожнікаў.
10.20. Джэм.
10.50. Прэс-экспрэс.
◆11.20. "Чыста англійскае забойства". 1-я серыя.
12.40. "Рускія госці".
13.35. И.Гайдн. Сімфонія № 24 соль мінор ("Курыца").
14.25. Прадпрымальнік.
◆15.20. "Мая сям'я і іншая жывёла". 8-я серыя.
15.50. Джэм.
* 16.20. "Лятаючы дом".
16.50. Тэхнадром.
17.25. Міждзяржаўная тэлерадыёкампанія "Мір".
17.50, 20.35. Надвор'е.
17.55. Футбол. Міжнародны турнір. Кубак чэмпіёнаў Садружнасці. Паўфінал.
20.45. Шчаслівы выпадак.
◆21.50. Фільмы нашай памяці. "Сярожа".
23.30. Максіма.
0.20. Прэс-экспрэс.
0.30. MTV.

Канал "Расія"

6.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вестkі.
7.20. Час дзелавых людзей.
* 7.50. Мульці-пульці.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Добрая раніца."Снеданне для чэмпіёнаў".
9.00. Без рэтушы.
9.55. "У небе і на зямлі. 10 год з жыцця В.Чкалава".
11.00. Новая лінія.
◆11.30. "Малыш".
* 12.25. Мульці-пульці.
12.40. Сялянскае пытанне.
◆13.25. "Варвара-краса Доўгая Каса".
* 14.50. "Кірпаносік".
14.55. Тэлегазета.
15.00. Залатая шпора.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Студыя "Рост".
16.15. Новая лінія.
17.00. Мір і вайна.
17.30. М-трэст.
17.45. "Князь Уладзімір Палей".
18.35. Экран крымінальных паведамленняў.
18.45. Свята кожны дзень.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. L-клуб.
21.15. Зала чакання.
* 22.05. Мультфільм для дарослых.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. "Настальжы"– музыка ўсіх пакаленняў.
23.25. Памяці П.І.Чайкоўскага.

Санкт-Пецярбург

8.30. "Партрэты". Актрыса Л.Лявонава.
9.10. Нямецкая хваля.
9.40. Там, дзе жыве Павуціныч.
9.55. Тры колы, фаліянт і іншыя...
* 10.15. "Бюро знаходак".
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Фільм-канцэрт.
11.30. Інфарм ТБ.
11.40. Праграма для пажылых людзей.
12.20, 14.25, 20.40, 0.50. Музычны момант.
12.25. О-ля-ля!
◆12.55. "Актрыса".
14.30. Інфарм ТБ.
◆14.40. "Лапа".
16.05. Тэлемагазін.
* 16.10. "Асляня".
16.30. "Дамашні ўрок".
17.00. Ваша права.
18.10. Вялікі фестываль.
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. Без назвы.
19.10. "Страсці па каве". На музыку І.С.Баха.
19.40. Спорт, спорт, спорт...
20.00. Сёння.
20.35. Тэлемагазін.
20.45. Ж.Сімянон. "Ён прыехаў у дзень памінання". Тэлевізійны спектакль.
22.50. Ваш стыль; Інфарм ТБ.

3, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Складчына.
8.30. Пад купалам Сусвету.
8.40. Надвор'е.
8.50. Пяць хвілін на жарты.
8.55. Фільм-канцэрт.
◆9.15. "Ніхто, акрамя цябе".
10.00. Беларуская асацыяцыя кіно і тэлебачання прадстаўляе: кінарэжысёр Л.Голуб.
11.45. "Залатая ліра". Частка 2-я.
13.30. Навіны.
13.40. "Мелодыі белай ночы".
15.15. "Варатар XX стагоддзя". Д/ф.
16.15. Тэлебіржа.
16.25. ТБ–школе. Кандрат Крапіва.
17.05. Роздум пасля з'езда фермераў.
17.50. Складчына.
18.10. Абласныя навіны (Гродна).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Зачытайце маё пісьмо...
19.05. Эпіцэнтр.
19.30. Дарунак "Тэлесябрыны".
19.35. Парады агароднікам.
20.05. Кінанарыс.
20.15. Пазіцыя ўрада.
20.30. Кантакт.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Пяць хвілін на жарты.
21.50. Надвор'е.
23.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння – "Ніхто, акрамя цябе". Адраджэнне беларускай капэлы.

Канал "Астанкіна"

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 24.00. Навіны.
* 8.20. Мультфільм.
◆8.40. "Проста Марыя".
9.30. У свеце жывёл.
10.10. ...Да 16 і старэйшым.
10.50. Прэс-экспрэс.
◆11.20. "Чыста англійскае забойства". 2-я серыя.
* 12.40. Мультфільм.
12.50. А.Шнітке. Фартэпіянны квартэт.
13.00. Футбол. На шляху да Уэмблі.
14.25. Прадпрымальнік.
15.05. Як дабіцца поспеху.
◆15.20. "Мая сям'я і іншая жывёла". 9-я серыя.
15.55. Музограф.
16.20. ...Да 16 і старэйшым.
17.25. Лабірынт.
17.50. Дакументы і лёсы.
18.00, 20.35. Надвор'е.
◆18.05."Проста Марыя".
18.55. Чалавек са скрыні. Да 70-годдзя рэжысёра Л.Пчолкіна.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Лата "Мільён".
◆21.15. "Твін Пікс".
22.10. Музыка ў эфіры.
23.30. Акадэмія. Забаўляльная праграма.
0.20. Прэс-экспрэс.
0.30. На шляху да Уэмблі.

Канал "Расія"

6.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вестkі.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. Паехалі.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
* 8.30. Мульці-пульці.
8.40. Покліч Вадалея.
9.40. "К-2".
10.30. Новая лінія.
◆11.00."Санта-Барбара".
12.40. Сялянскае пытанне.
◆13.25. "Справа была ў Пянькове".
15.00. Канцэрт.
* 15.15. Мульці-пульці.
15.25. Там-там навіны.
15.40. Студыя "Рост".
16.10. Новая лінія.
16.55. Глобус.
17.25. Азы кар'еры.
17.40. Будні.
18.25. Я– лідэр.
18.45. Свята кожны дзень.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.40. "Санта-Барбара".
20.30. Міф Дзмітрыя Пакроўскага.
21.20. "Правінцыяльныя пісьмы".
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Экран крымінальных паведамленняў.
23.05. Дыялог з сабой.
23.30. Канцэрт.

Санкт-Пецярбург

8.10. Еўрапейскі калейдаскоп.
8.40. Новы Пецярбург.
9.10. Нямецкая хваля.
9.40. Казка за казкай.
* 10.10. "Бюро знаходак".
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Сем сланоў.
11.30. Інфарм ТБ.
11.40. Фільм-канцэрт.
12.00, 14.25, 18.05, 20.40, 0.05. Музычны момант.
◆12.05. "Рухайцеся за гэтым самалётам".
13.30. Фільм-канцэрт.
14.30. Інфарм ТБ.
14.40. Гістарычны альманах.
◆15.25. "Каронны нумар".
* 16.30. "Кракакот".
16.40. "Дамашні ўрок".
17.10. Дзецям пра зверанят.
17.30. Рэформа і ўлада.
18.10. Вялікі фестываль.
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. Партрэты.
19.40. Спорт, спорт, спорт...
20.00. Сёння.
20.35. Тэлемагазін.
◆20.45. "На парозе ночы".
21.35. Фільм-канцэрт.
21.50. Музычны канал.
22.35. Ваш стыль.
22.45. Інфарм ТБ.
23.05. Музычны канал.

4, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. Іграе Ірына Шуміліна.
9.00. ТБ – школе. Кандрат Крапіва і яго драматургія.
9.40. Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв'ю.
◆9.55. "Ніхто, акрамя цябе".
10.40. "Крок". Ток-шоу з удзелам Алены Камбуравай.
11.15. Песню бярыце з сабою. Частка 3-я.
13.30. Навіны.
13.40. Дзелавая хроніка.
◆13.50. "Ленінградская сімфонія".
* 15.25. Мультфільмы.
15.45. Нядзельнае тэлекафэ "Мая мама".
16.30. Танцавальны асамбль "Равеснік" запрашае.
17.15. "Цэнтр" у Польшчы.
18.00. Дзелавая хроніка.
18.10. Абласныя навіны (Магілёў).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Рок-айленд-шоу.
20.20. Дарунак "Тэлесябрыны".
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Пяць хвілін на жарты.
21.50. Надвор'е.
22.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння – "Ніхто, акрамя цябе". "Асуджаны на самоту". (Японія).

Канал "Астанкіна"

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.45, 20.00, 24.00. Навіны.
5.20. Ранішняя размінка.
5.30. Раніца.
* 7.45. "Як кошка з сабакам".
◆8.20. "Журботны горн".
* 9.35. "Скарбніца мудрасці".
9.50. "Песня жаваранка".
10.20. Сустрэча з Ганнай Літвіненкай.
10.50. Прэс-экспрэс.
11.20. "Партрэт". Тэлевізійны спектакль.
12.55. Там, за воблакамі...
13.15. Раманс у выкананні М.Навахіжына.
14.25. Дзелавая хроніка.
14.35. Брыдж.
14.55. Бізнес-клас.
* 15.10. "Воўчая шкура".
◆15.20. "Журботны горн".
16.30. Рытмы Шры Ланкі.
16.45. Азбука ўласніка.
16.55. Футбол. Міжнародны турнір. Кубак чэмпіёнаў Садружнасці. Фінал.
18.50, 20.35. Надвор'е.
18.55. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
◆20.45. "Твін Пікс".
21.40. Чалавек тыдня.
21.55. Аб творчасці амерыканскай актрысы М.Кор'юс.
22.35. Тэлескоп.
23.15. Музагляд.
0.20. Прэс-экспрэс.
0.30. Праграма "Х".
0.45. Пляцоўка агляду.

Канал "Расія"

6.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вестkі.
6.20. Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30. Формула-730.
7.00. Не быць дыназаўрам.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. Паехалі.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Міф Дзмітрыя Пакроўскага.
9.15. Зала чакання.
10.05. Наш сад.
10.35. Новая лінія.
◆11.05. "Санта-Барбара".
11.55. Белая варона.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.25. Г.Бёль, "Няўлоўныя". Спектакль.
14.35. Яны жывуць па Карану.
* 14.50. "Вясёлая карусель".
15.00. Тэлегазета.
15.05. Бізнес у Расіі.
15.35. Там-там навіны.
15.50. Паралелі.
16.05. Новая лінія. "Жыццё без жорсткасці".
◆16.55. "Па слядах белага мядзведзя". 2-я серыя.
17.45. Шарман-шоу.
18.45. Свята кожны дзень.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.40. "Ваяж тэрора". 2-я серыя.
21.15. Ніхто не забыты?
21.25. "К-2".
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.

Санкт-Пецярбург

* 6.30. "Сябры".
6.45. Інфарм ТБ.
◆7.05. "На парозе ночы".
8.00. "Вячэрні звон". Музычны канал.
9.10. Нямецкая хваля.
9.40. Дзецям пра зверанят.
* 10.00. "Жыла-была пчолка" і інш.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Фільм-канцэрт.
11.30. Інфарм ТБ.
11.40. "Крэпасць неадольная". Дак.фільм.
12.10, 14.25, 18.05, 20.40, 0.45. Музычны момант.
12.25. Публіцыстычны фільм "Цела Леніна".
13.15. Чэмпіянат Расіі па бальных танцах сярод прафесіяналаў.
14.30. Інфарм ТБ.
14.40. "Адкрываю для сябе Расію". Краснадар.
◆15.10. "Я цябе ніколі не забуду".
16.35. "Ці лёгка быць храбрым".
16.45. Пра Маякоўскага.
17.15. "Небяспечнае напружанне. Замкнуты ланцуг неплацяжоў".
17.30. "Цхінвал. Горад, дзе не чутна песень".
18.10. Вялікі фестываль.
18.30. Інфарм ТБ.
◆18.55. "Гісторыя хваробы".
19.40. Спорт, спорт, спорт...
20.00. Сёння.
20.35. Тэлемагазін.
20.45. Хранограф.
21.45. Пецярбургскі ангажэмент.
22.35. Ваш стыль.
22.45. Інфарм ТБ.
◆23.05. "Наводны жах" (ЗША).

5, субота

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Надвор'е.
* 8.35. "Бабуля, навучы!".
◆8.45. "Ніхто, акрамя цябе".
9.30. Здароўе.
10.00. Паказвае Гродна.
11.00. Тыдзень планеты.
◆11.15. "Асуджаны на самоту". (Японія).
12.35. ТА "Рэха". 20 мінут рэдактара.
12.55. Дзейнасць яўрэйскай супольні. Перадача з Віцебска.
* 13.55. "Мой маленькі поні".
14.25. Панарама Прыдняпроўя.
14.55. Алімпійскі сілуэт. Біятлон.
15.20. Брама. Права на права.
◆16.05. Фірма "Эмір" прадстаўляе. "Вялікія аўтамабілі свету". 1-я серыя.
16.35. "Нов і К"-топ-10.
17.35. Творчае маладзёжнае аб'яднанне "Крок". Студыя "Сэнс" у Лельчыцкім раёне; "Маветон".
19.20. Чэмпіянат Беларусі па спартыўных танцах. Фінал.
20.20. "Сямейныя вечары". Тэл.дак.фільм.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Пяць хвілін на жарты.
◆21.50. "Зоркі на экране". "Кароткая гульня".
23.20. Чэмпіянат свету па мастацкай гімнастыцы.
23.45. НіКа.
24.00. "Каскад".
0.15. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"

6.00, 14.00, 20.00, 24.00. Навіны.
6.25. Ранішняя размінка.
6.35. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.10. Спаборніцтвы па фрыстайлу на Вараб'ёвых гарах.
7.40. Бог у помач.
8.00. "Марафон-15".
8.30. Міждзяржаўная тэлерадыёкампанія "Мір". Чынгіз Айтматаў.
9.55. Ранішняя пошта.
10.25. Смак.
10.40. Кніжны двор.
11.20. Сола.
11.50. Ахоўная грамата.
12.20. Дапамажы сабе сам.
13.00. Лёгкая атлетыка.
◆14.25. "Пэпі Доўгая панчоха".
14.55. Жыццё і палітыка.
15.25. "Ультра-сі". Хакей з мячом.
16.15. Марыя Калас. Успаміны.
17.00. "Эрмітаж".
17.30. Рэха тыдня.
18.00. Брэйн-рынг.
◆18.50. "Цудоўная пара". 2-я серыя.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.35. Надвор'е.
◆20.45. "І мора раскажа..." 1-я серыя.
21.40. Музычнае надвор'е.
22.55. Апошні кінасеанс.

Канал "Расія"

8.00. Рэтра-шлягер.
8.30. Непазнаны Сусвет.
9.00. Студыя "Рост". "Кіляцільнік".
9.30. Пілігрым.
10.15. Публіцыстычная праграма "45".
11.00. "Востраў мёртвых". Дак.фільм.
12.30. Сігнальны экземпляр.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00, 19.00, 22.20. Вестkі.
13.20. "Аляксандр Неўскі – цэль сусветная". Д\ф.
13.30. Тэлеконкурс юрыстаў.
14.30. Гранд-рэпартаж.
15.00. "Зоркі Амерыкі".
15.30. Фільм-прэм'ер.
15.45. Футбол без граніц.
16.40. Вечар Шатландскага тэлебачання.
◆16.45. "Сільвер". (Шатландыя).
17.15. "У іх будзе музыка". Д\ф.
18.15. Вуснамі дзіцяці.
18.45. Свята кожны дзень.
◆19.25. "Фатальная памылка". (Шатландыя).
21.00. "Конэры". Д\ф.
22.00. Рэпарцёр.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Праграма "А".
◆23.55. "Тое, што ты павінен даць". (Шатландыя).
0.55. Праграма "А". Працяг.

Санкт-Пецярбург

7.00. Інфарм ТБ.
◆7.20. "Ён наводзіць жах". (ЗША).
9.10. Інфарм ТБ. "Нямецкая хваля".
9.40. Сам-насам з музыкай.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Канцэрт па заяўках.
11.30. Тэледоктар.
◆11.45. "Навальніца".
13.25. Праграма для пажылых людзей.
14.00. Сёння і штодзённа.
14.20. Рознакаляровы сабака.
14.40. Дзецям пра зверанят.
* 15.00. "Сініца, гай і агонь".
◆15.20. "Тры з палавінай дні з жыцця Івана Сямёнава – другакласніка і другагодніка".
16.45. Гістарычны альманах.
17.30. Спартыўны агляд.
18.05. Дарожныя прыгоды.
18.10. Вялікі фестываль.
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. Камертон.
19.40. Экспрэс-кіно.
20.00. Надоечы.
20.35. Ваш стыль.
◆20.40. "На парозе ночы".
21.30. Тэатральная правінцыя.
22.30. Інфарм ТБ.
22.50. "Прафесія місіс Уорэн". Спектакль.

6, нядзеля

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Слова да чалавека.
8.55. Справы вайсковыя.
9.40. Урокі здароўя.
◆10.05. "Кароткая гульня".
11.35. MTV. Лепшыя хіты.
12.05. Аэробіка.
12.40. Латарэя аўтографаў.
13.20. Тэлеклуб "Гаў-гаў".
13.40. Кінаэкран-94. Люты.
14.45. ABC-клуб.
15.00. "Тры апельсіны".
15.45. Азбука для бацькоў.
16.15. Для дзяцей. Літарынка.
16.45. Лёс і творчасць Р.Кобеца.
17.25. "Гінес-шоу".
17.55. Ваўчок-шоу.
18.25. Запрашаем на вячоркі.
19.40. Студыя "Тэлесябрына".
20.00. Панарама.
20.35. Пад купалам Сусвету.
20.40. Калыханка.
21.00. Пяць хвілін на жарты.
◆21.10. "Доктар Паполь". (Францыя).
22.55. "Не забудзьце ўключыць тэлевізар".
23.05. Каралеўскае паляванне.
0.05. Гран-пры Рэспублікі Беларусь. Лёгкая атлетыка.

Канал "Астанкіна"

6.00, 14.00, 17.20, 24.00. Навіны.
6.20. Ранішняя размінка.
6.30. Тэлесерэнада.
7.00. Гадзіна сілы духу.
8.00. Без паўзы.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Спортлато.
9.45. Пакуль усе дома.
10.15. Ранішняя зорка.
11.05. Новае пакаленне... Поспех.
11.45. Пад знакам "пі".
12.30. Правінцыя.
* 13.00. "Піф і Геркулес".
13.10. "Падводная адысея каманды Кусто".
14.20. Міждзяржаўная тэлерадыёкампанія "Мір".
15.00. Клуб падарожнікаў.
* 15.50. "Кот Фелікс" і інш.
16.40. Панарама.
17.10. Тэлелоцыя.
17.35. Адкрыццё Усерасійскага конкурсу народнай песні.
19.00. Надвор'е.
19.05. КВЗ-94.
21.00. Нядзеля.
21.45. Спартыўны уік-энд.
22.00. Праменад у Марыінскім.
22.50. Аўта-шоу.
23.10. Вялікая прагулка.
* 23.45. Мультфільмы для дарослых.
0.20. Канцэрт.

Канал "Расія"

8.00. Добрай раніцы, Еўропа.
8.30. Вялікі хакей.
9.00. Студыя "Рост".
9.30. Казырная дама.
10.00. Аты-баты...
10.30. Кіпрас Мажэйка. Рэпартажы з "Малой Еўропы".
◆11.00. "Лістапад".
13.00, 19.00, 22.20. Вестkі.
13.20. Не высечы...
13.35. Шэсць сотак.
13.55. Пушкін і лёсы рускай культуры.
14.25. Лепшыя гульні НБА.
15.20. Каробка перадач.
15.35. У свеце жывёл.
16.35. Кіно ў лютым.
* 16.55. "Гуфі і яго каманда" і інш.
17.45. Шпіянаж.
◆18.15. "Сем п'ес для чорна-белага кіно".
18.45. Свята кожны дзень.
◆19.25. "Фаварыты Месяца".
21.45. У Ксюшы.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Піна Бауш і іншыя...

Санкт-Пецярбург

7.00. Праграма-набажэнства.
◆7.30. "На парозе ночы".
8.20. Пецярбургскі ангажэмент.
9.10. Экспрэс-кіно.
* 9.25. "Паліклініка ката Леапольда" і інш.
9.55. Новы час.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Нядзельны лабірынт.
13.05. "Кошчын дом". Тэлеспектакль.
14.30. Кідайка.
15.10. Залаты ключ.
* 15.20. "Перапалох".
15.35. Актуальная экалогія.
◆16.05. "Ашык-Керыб".
17.40. Аўтапілот.
17.55. О-ля-ля!
18.30. Інфарм ТБ.
◆18.55. "Иа Набіль".
19.30. Эскізы харэаграфіі.
20.00. Вынікі.
21.05. Ваш стыль.
◆21.10. "Дамскі кравец".
22.40. Адамаў яблык.
23.40. "Дзень добры, Вольга Хело, Вольга".

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
* мультфільмы

Надвор'е

Сёння днём па рэспубліцы чакаецца воблачнае, са снегам і парывістым ветрам надвор'е, на дарогах галалёдзіца. Тэмпература паветра ў Гродна, Віцебску – -2– -4°, Магілёве, Мінску – -1– -3°, Брэсце, Гомелі – 0– -2°. У наступныя двое сутак – 30-га месцамі, а 31-га на большай частцы тэрыторыі – снег, на дарогах галалёдзіца. Тэмпература паветра 30-га ноччу – -8– -13°, месцамі да -18°, днём – -3– -8°, 31-га – на працягу сутак -1– -6°.

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і зверстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Індэкс 63129. Тыраж 65 000. Зак. 11.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.
М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны – 68-29-56; аддзел маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі – 68-27-21; аглядальнікі – 68-29-26; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37; Інфармацыйна-рэкламнае агенцтва "ЧЗ-інфарм": тэл.68-29-56, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ